

HABARI

WANANDOA KORTINI MADAI YA KUMJERUHI JIRANI UK. 5

Nipashe

ISSN 0856 • No. 0581561

Jumamosi Januari 20, 2024 • Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

LIKE & FOLLOW US

www.twitter.com/nipashetz

www.ippmedia.com

www.facebook.com/nipashetz

www.instagram.com/theguardian_newspaper

MWANGA WA JAMII

WABUNGE CCM
wasiowajibika
kuwekwa kando

UKURASA 3

WAGENI zaidi
wamiminika Dar
kuingizwa kazini
MKUU wa KKKT

UKURASA 3

CHADEMA
inavyoharibu
mipango mizuri
ya Rais Samia

UKURASA 8

TAIFA STARS
YATAKIWA
KUIHESHIMU
ZAMBIA

UKURASA 24

Magonjwa ya wazee yawatesa vijana

YAMO kisukari, shinikizo la damu, takwimu
za WHO zashtua ... *Endelea ukurasa wa 2*

Ndege ya mizigo ya Shirika la (ATCL), 767-300F ikipakia mizigo katika Uwanja wa ndege wa Kimataifa wa Jomo Kenyatta, jijini Nairobi, nchini Kenya juzi jioni na kuelekea nchini Dubai, baada ya zuio la ndege hiyo kutua nchini humo kuondolewa. Habari UK. 5. PICHA: JOSEPH MWENDAPOLE

Pinda asimulia maswali ya papo
kwa papo yalivyompasua kichwa

UKURASA 4

UKURASA WA 16

**IVORY COAST BAADA
YA MIAKA 40**
**AFCON ILE MATOKEO
REDIONI SIKU YA PILI,
SASA NI 'LAIVU'**

"MPIRA. Timu ya taifa ya Cameroon imefani-kiwa kutwaa Kombe la Mataifa Huru Barani Afrika kwa kuifunga timu ya taifa ya Nigeria mabao 3-1 katika mechi iliyochewa Uwanja wa Felix Houphouet-Boigny, Abidjan nchini Ivory Coast..."

**Kina Mdee
wapiga hodi
Mahakama
ya Rufani**

UKURASA 2

MICHEZO

KRAMO 'OUT' SIMBA, YANGA MOTO ULE ULE

UK. 24

KATUNI UK. 6

Waziri wa Uchukuzi, Prof. Makame Mbarawa (katikati), akifuatilia mukutano wa kimataifa wa mawaziri wa usafiri wa anga huko Hyderabad, India jana. Mukutano huo, unajadili fursa na changamoto za sekta hiyo. Kushoto ni Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ya Usafiri wa Anga la Tanzania (TCAA), Hamza Johari. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Kina Mdee wabisha hodi mahakama ya Rufani

Na Grace Gurisha

WABUNGE 19 wa Viti Maalum kuititia Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), wakiongozwa na Halima Mdee, wamewasilisha kusudio Mahakama Kuu, Masjala Kuu Dar es Salaam la kujata rufani kupinga uamuza wa mahakama hiyo kubariki uamuza wa Kamati Kuu kuwavia uanachama.

Mbali na Mdee, wabunge hao ni Grace Tendega, Esther Matiko, Esther Bulaya, Agnesta Kaiza, Anatriopia Theonest, Asya Mohamed, Cecilia Paresso, Conchesta Rwamlaza, Felister Njau, Hawa Mwaifunga, Jessica Kishoa, Kunti Majala, Naghenjwa Kaboyoka, Nusrat Hanje, Salome Makamba, Sophia Mwakagenda, Stella Fiyao na Tunza Malapo.

Kusudio hilo lilioandaliwa na Wakili wa wabunge hao, Ipilinga Panya na Edson Kilatu, liliwasilishiwa jana mahakamani hapo na inakusudiwa kuwasilisha nakala ya taarifa hiyo kwa Bodi ya Wadhamini CHADEMA, Tume ya Taifa ya Uchaguzi (NEC) na Mwanasheria Mkuu wa Serikali (AG).

Mawakili hao warmewasilisha taarifa hiyo kwa ajili ya kujiandaa na hatua nydingine ya kwenda Mahakama ya Rufani kupinga uamuza uliotolewa na Jaji Cyprian Mkeha Desemba 12, 2023.

Wabunge hao wanakusidia kujata rufani dhidi ya sehemu ya uamuza huo kama ilivyoamuliwa kwa baadhi ya sehemu ambazo hawajakubaliana nazo, hivyo hawakati rufani kwa uamuza wote.

Katika uamuza huo, Jaji Mkeha alisema mahakama hajifuta ua-

muzi wa Kamati Kuu wa kuwavia uanachama hao kwa sababu walipewa nafasi ya kujieleza lakini ha-wakutumia.

"Jamani shauri lililokuwa mbele yangu ni kwamba waleta maombi yaani Halima Mdee na mwenzake walileta maombi ya kuomba nafuu, waliomba mambo mawili kwamba Mahakama ifute uamuza wa Kamati Kuu na uamuza wa Baraza Kuu la Chadema," alisema Jaji Mkeha

Jaji Mkeha alisema mambo mengi yaliwasilishwa na pande zote wakati shauri hilo linasikilizwa. Hoja hizo ziliweza kuzalisha mambo matano ambayo yeye aliweza kuyapatia majibu.

Alisema katika jambo la kwanza alijuliza kwamba je, mjibu maombi wa kwanza (CHADEMA) kanuni zake zilikuwa zinaruhusu kusikiliza kwa dharula? Kwa sababu waleta maombi (Mdee na wenzake 18) walisema hawakupewa nafasi ya kusikilizwa.

"Na kama kanuni zinaruhusu, je, waleta maombi walipewa nafasi ya kusikilizwa? Na je, Kamati Kuu ilikuwa na hayo mamlaka ya kusikiliza mashauri kwa dharula? Majibu yangu hapa ni ndiyo kwamba kanuni zinaruhusu usikilizwaji wa dharula na pia waleta maombi walipewa nafasi ya kujieleza lakini hawakutumia," alisema Jaji Mkeha.

Pia alisema ukipewa wito ukombwa ahirisho sio lazima jibu liwe moja tu la upande wake, kwa sababu kuna kukubaliwa na kujataliwa, Mdee na wenzake walombwa ahirisho lakini lilikataliwa na kamati.

Ikiwa kila mtu akipewa nafasi ya kusikilizwa, halafu hakutokea

akaomba ahirisho limekataliwa, mwisho wa siku uamuza utoke kwa upande wake unaweza ukaparalai-zu mashauri yote yaliyokuwepo mahakamani," alisema

Alisema hoja ya tano, je, waleta maombi waliskilizwa na Baraza Kuu, jibu langu ni ndiyo kwa sababu waliwasilishwa rufani zao kupinga uamuza wa Kamati Kuu kuwavia uanachama. Lakini shida ambayo ilikuwepo wanalamika kwamba kuna baadhi ya wajumbe walikuwepo kwenye vikao vyote viwili.

"Hili halikubaliki sehemu yeyote ile, yaani watu waliokuwepo kwenye Kamati Kuu, wakae tena kwenye Baraza Kuu kutoa uamuza hii haiko sawa kabisilaku, lakini kwa Sheria za Bunge ndiyo zinawenza kuruhusu hili, kwa hiyo nakataa maamuza ya Baraza Kuu ambayo yalisikiliza rufaa hiyo," alisema

Mdee na wenzake 18, katika suala hilo walikuwa wanalamika kwamba Mwenyekiti wa chama hicho, Freeman Mboge na Katibu Mkuu wa CHADEMA, John Mnyika, walishiriki kikao cha Kamati Kuu na pia walishiriki kikao cha Baraza Kuu ambacho na chenyewe kilibariki woa kuvuliwa uanachama.

Kutokana na hali hiyo, Jaji Mkeha alitaka aeleweke kwamba hajafuta uamuza wa Kamati Kuu kama walivyoomba waleta maombi kwa sababu walipewa nafasi ya kusikilizwa, lakini wao hawakutokea na pia hata katika viapo vyao wote walikiri kwamba walipokea taarifa kutoka kwa Katibu Mkuu, John Mnyika ya kuwataka wafike kwe-kiko hicho.

Magonywa ya wazee yawatesa vijana

Na Pilly Kigome

WAZIRI wa Afya, Ummy Mwalimu, amesema magonywa maarufo ya zamani kwa wazee sasa yanaongezeka na kuwatesa zaidi vijana.

Amesema hivi karibuni utafiti umeonyesha ongezeko la uwiano wa vijana wenye shinikizo la damu lililoongezeka kutoka asilimia 0.2 hadi asilimia 25.1 Kusini mwa Jangwa la Sahara.

Shirika la Afya Duniani (WHO), limeripoti ongezeko za aina tano za kisukari, aina ya kwanza mionganoni mwa watoto na vijana katika ya mwaka 2011 na 2021.

Waziri Ummy aliyasema hayo jana katika Mkuu wa Tano wa Kisayansi wa 'ARISE Network' wenye lenge la kubadili utafiti wa afya kwa vijana wa rika balehe na lishe kwa vitendo na sera zinazoweza kutekelezwa Kusini mwa Jangwa la Sahara.

Alisema wakati maendeleo makubwa yamepatikanu, dhahiri katika kupunguza matokeo dunia ya lishe kama vile kudumaa kutoka asilimia 34.7 katika 2014 hadi asilimia 31.8 mwaka 2018, anemia kati ya wanawake wa umri wa uzazi imepungua kutoka asilimia 44.8 2015 hadi asilimia 28.8 kwa mwaka 2018.

Vilevile, alisema kupunguza kwa maambukizi mapya ya VVU ambapo baadhi ya maeneo ya vijana kama vile afya ya akili, bado yanahitaji juhudi zaidi.

"Tunahitaji ushahidi zaidi wa kisayansi ambao unaeweza kuchangia kui-marisha utendaji wa sekta yetu ya afya na ushirikiano ulioonyeshwa hapa kwamba kuhusisha wanasayansi mbalimbali na wataalam wa afya ya umma wa ndani na nje ya Tanzania ambao ni mfano wa kuigwa.

"Nimefurahi kuona taasisi zetu za serikali kama Chuo Kikuu cha Afya na Sayansi Shirikishi Muhimibili (MUHAS), Chuo Kikuu cha Dodoma, halmashauri mbalimbali za mikoa na wilaya, Taasisi ya Afya ya Ifakara, Taasisi ya MDH pamoja na ZAPHA+ kutoka Zanzibar

zikiwa sehemu ya kazi hii," alisema.

Waziri Ummy amesitisiza umuhimu wa kuendeleza ajenda ya afya mionganoni mwa vijana ili kuboresha afya na ustawi wao kwa ujumla. Pia alisema kuinua kizazi cha afya na watu wenye kinga kali, uwezo wa kufikiri kwa umakini na wenye ubora kitaaluma ambayo itachangia maendeleo ya taifa.

"Ninatoa wito kwa kila mmoja wetu, watunga sera, watafiti, watoa huduma za afya, wazazi, wanajamii na vijana kuibeba ajenda hii. "Mafanikio haya hayawesi kupatikana bila kushirikiana na washirika wa ndani na wa kimataifa na wafadhili," alisema.

Mtafiti Mkuu kwa upande wa Tanzania, Prof. Andrea Pembe, Daktari Bingwa wa Uzazi na magonywa ya kina mama kutoka MUHAS, alisema utafiti huo umegundua wakiwapatia wajawazito dozi ndogo ya virutubisho vya madini ya chokaa (Calcium) milligram 500 sawa na kidonge kimoja kwa siku iliyopendekeza na WHO itasaidia kupunguza uwezekano wa kupata kifafa cha mimba kwa asilimia 50 na kuondoa kujifungua kabla ya wakati kwa asilimia 25.

Alisema utafiti huo ni wa kwanza na mkubwa kufanyika ambapo ume-husisha wajawazito 11,000 kutoka Tanzania na 11,000 kutoka nchi India kuangalia ufanisi wa dozi hiyo.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa Shirika lisilo la kiserikali la Afya ya Jamii ya Africa (AAPH) Dk. Mary Mwanyika, alisema wame-jikita katika utafiti wa afya ya jamii kwa kushirikiana na nchi tisa za Jangwa la Sahara.

Alibainisha kuwa utafiti huu ulifanyika ndani ya mka-mita mitano kwa kushirikiana na nchi za Afrika, Marekani na Ulaya.

Alisema utafiti zote mbili zilizofanyika kwa wanawake wa Tanzania na India umegundua madini chokaa ni muhimu yakianza kutmia, kwani yanaokoa mai-sha ya mama na mtoto.

Katibu Mkoo wa Chama cha Mapinduzi (CCM), Dk. Emmanuel John Nchimbi (wa nne kulia) na viongozi wengine wakiomba dua kwenye kaburi la Rais wa Kwanza wa Zanzibar, Hayati Abeid Amani Karume, katika Ofisi Kuu ya CCM Kisiwandui, Mjini Unguja, jana.

PICHA: MPIGAPICHA WETU

Wamiminika kuingizwa kazini Mkoo wa KKKT

Na Restuta James

WAGENI kutoka ndani na nje ya nchi, wameendelea kuwasili kwa ajili ya ibada ya kumwingiza kazini Askofu Dk. Alex Malasusa kuwa Mkoo Mpya wa Kasnisa la Kiinjili la Kilutheri Tanzania.

Ibada hiyo itakayofanyika katika Kanisa Kuu la Azania Front, itaongozwa na Mkoo wa Kanisa anayemaliza muda wake, Dk. Fredrick Shoo, ambaye pia ni Askofu wa KKKT Dayosisi ya Kaskazini mkoani Kilimanjaro na mgeni rasmi atakuwa Rais Samia Suluhu Hassan.

Rais Dk. Samia Suluhu Hassan, atakuwa mgeni rasmi katika ibada maalum ya kumwingiza kazini Mkoo mpya wa Kanisa la Kiinjili la Kilutheri Tanzania (KKKT), kesho Jumapili itakayohudhuriwa na takribani watu 1,500.

Anayeingizwa kazini kuliongoza kanisa hilo kwa miaka minne ijayo ni Askofu Dk. Alex Malasusa, tendo litakaloongozwa na Mkoo wa sasa wa KKKT, Askofu Dk. Fredrick Shoo, anayeiongoza pia Dayosisi ya Kaskazini.

Katibu Mkoo wa Dayosisi ya Mashariki na Pwani (DMP), Goodluck Nkini, aliwaambia waandishi wa habari jijini Dar es Salaam jana kuwa wageni wanaotrajiwa kuhudhuria tendo hilo ni 1,500.

Alisema ibada hiyo itaanza kwa maandamano yatakayofanywa na washarika walioandaliwa katika Kani-sa Kuu la Azania Front.

"Tunategemea kuwa na viongozi wa kanisa kutoka sehemu mbalimbali duniani wakiongozwa na wakilishi kutoka Fungamano la Makanisa ya Kilutheri Duniani (WLF), maaskofu kutoka makanisa mbalimbali na vyama vya kidini. Pia tutakuwa na viongozi wa serikali watakaoambatana na Mheshimiwa Rais lakini pia kutoka vyama vya siasa vikiwamo vya upinzani," alisema.

Nkini alisema wamealika viongozi kutoka mihimili ya dola kama Bunge

na Mahakama, viongozi wastaa fuwa serikali na waandamizi kutoka taasisi za umma na binafsi nchini.

"Ibada itaanza saa 3:00 asubuhi itakayofuatiwa na tukio la kuingizwa askofu kazini ambayo yatafuatana. Baada ya hapo kutakuwa na sherehe fupi ya kumponegeza. Tunategemea eneo hili litakuwa na takribani watu 1,500," alisema Nkini.

Hata hivyo, alisema leo kutakuwa na ibada ya shukrani katika Usharika wa Mbezi Beach itakayoambatana na salamu kutoka kwa watu mbalimbali na baadaye chakula cha jioni.

"Ibada hiyo imepangwa ili kuifanya ile siku ya Jumapili (kesho), isiel-ernewe...kwanza ni ibada ya Ushirika Mtakatifu, salamu na kwa wale watakuwa na zawadi wazitoe. Tutakuwa pia na chakula cha jioni ambacho tunatarajia watashiriki kati ya watu 1,000 hadi 1,200," alisema Nkini.

Nkini aliongeza kuwa watu wachache ndio watakaopata nafasi ya kutoa salamu za ponezi kwa Askofu Malasusa kesho.

Kwa mujibu wa Nkini, ibada hiyo itarushwa pia mubashara na vyombo kadhaa vya habari kikiwamo kinachomilikiwa na KKKT.

ASKOFU MALASUSA

Akizungumza na Upendo Media mapema wiki hii, Dk. Malasusa alisema watu wanahitaji uhuru wa kiroho na hasa kumjua Mungu.

Alisema katika utumishi wake, akiwa Usharika wa Yombo, Desemba 9, 2000 alifanikiwa kufungisha ndoa 54 kwa siku moja, tukio alilosema lilimwonesha namna watu wanavyohitaji uhuru wa kiroho.

"Uhuru wa kiroho ni kitu cha kuzingatiwa sana, ni uhuru ambaa watu wengi sana wanauhitaji. Watu 108 na wasimamizi wao walifunga ndoa... baada ya kufunga ndoa zile niliona kuliyokuwa na mabadiliko makubwa kanisani," alisema.

Wabunge wasiowajibika CCM kutoswa

Na Beatrice Shayo

CHAMA Cha Mapinduzi (CCM) kimesema kuna timu maalum kwa ajili ya kufutilia utendaji wa wabunge, wakilishi na madiwani na taarifa kuwasilishwa kwa Mwenyekiti wa Taifa wa chama hicho, Rais Samia Suluhu Hassan.

Kimesema atakayeshindwa kuwajibika kwa wananchi hatapata nafasi katika uchaguzi ujao.

Katibu wa Itikadi, Uenezi na Mafunzo wa CCM, Paul Makonda, aliyasema hayo jana mkoani Dar es Salaam, wakati akizungumza na wananchi wa Bunju ikiwa ni siku ya kwanzaya ziara itakayofanyika katika mikoa 10.

Makonda alisema mwaka huu na mwanaki, watawapima kwa namna gani wanatatau changamoto za wananchi na walivyomstari wa mbele kukijenga chama.

Alisema alishaeleza tangu anakabidhiwa ofisi kuwa hatabeba mzigo, bali kila mtu ataubebe unaomstahili.

"Wabunge, wakilishi na madiwani kama hamfanyi kazi ya utekelezaji wa Ilani na kama hamfanyi kazi ya kutatta changamoto za wananchi kwa sababu uhalali wa chama ni kutatta kero za wananchi. Hata haki kama hatutatui changamoto za wananchi. Ni jukumu letu kujitahidi kadri iwekanavyo kushughulikia matatizo ya wananchi," alisizita.

Makonda alisema kwa kutatta kuwarubuni wajumbe.

"Tutawapima si (kwa) kujipendekeza kwa viongozi bali kutaka kuwasikia wananchi wakieleza namna mbunge wao aliyowapigania katika kero.

"Tunataka kusikia wananchi wakisema mbunge fulani amewapigania kujengwa kwa shule au kituo cha afya, kauli hizo ni kigezo kimojawapo cha yeze kuchaguliwa tena na kuipeperusha bendera ya CCM," alisema.

Makonda alisema anayefanya kazi kubwa ni Mwenyekiti wa CCM kwa kuwa amekuwa akifutu fedha, kujenga uhusiano na wao kazi yao ni kusema ili wananchi wapate kujua.

Alisema mikoa anayopita katika ziara kama mbunge hafanyi kazi na haonekani, kuna timu ya kutosha ya kuchukua taarifa na kuzipeleka kwa Mwenyekiti na kumweleza kuwa, 'tukienda na huyu tunapigwa.'

"Yapo mambo mengi yaliyofanywa na serikali ya CCM, lakini sauti zinazosikika ni chache na kazi ya mbunge kwa lugha nyepesi ni kupambaniza mgawanyo wa keki ya taifa," alisema.

Makonda alisema wakiona mbunge amechukua hatua ya ziada kutoa fedha za kwake maana yake hayo ni mapenzi yake zaidi kwa waliompigia kura.

"Lakini kazi kubwa ya mbunge kuliko zote ni kuhakikisha keki ya taifa wanapokaa Dodoma katika bajeti anapambania jimbo lake. "Kwa hiyo, wabunge wote wanatakiwa kufanya mikutano kabla ya kwenda bungeni kukaa na wananchi kujua changamoto zinazowakabili ili wakifika kule waongeze sauti," alisema Makonda.

Alisema wabunge hao wako ambaa ni madiwani wanaingia kwenye mabaraza ya Halmashauri wakipambana kote hatua zinaonekana na wananchi wanaongeza upendo wao.

"Ninasema hivi tutahakikisha wanapatikanwa wabunge waadilifu, wachapa kazi, ili wawe sauti ya wananchi wanaowakilishi na mambo mazuri yaliyofanywa na Rais Samia yanatakiwa kuelezwaa wananchi," alisema Makonda.

Akiwa eneo hilo, Makonda alipiga simu kwa Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Jerry Silaa, kumjulisha migogoro ya ardhi iliyoko eneo la Bunju nay eye kuahidi kwenda.

Makonda alisema ndani ya mwaka huu, serikali ina dhamira ya kufuta tatizo la umeme liliojengeka kama historia ya miaka mingei.

"Lakini chama kikahoji tulitaka majibu tukamuita Waziri wa Uchukuzi, Makame Mbarawa, na Masanja Kadogosa (Mkurugenzi Mkoo, Shirika la Reli Tanzania) kwamba mbona kumekuwa na mabadi-liko mabadiliko ya tarehe ya kuanza treni ya mwendokasi napo majibu yametoka na mwaka huu, kama kuna ahadi nyingine zaidi ya kuona treni inatoka Dar es Salaam kwenda Dodoma wakatupa tena ahadi CCM itakula kichwa," alisema Makonda.

MAANDAMANO CHADEMA

Makonda alitaka Mwenyekiti wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), Freeman Mbewe, Makamu Mwenyekiti, Tundu Lissu na Katibu Mkoo, John Mnyika, waulizwe kwa nini wanamkimbia kwenye mdahalo.

Alisema lengo la kuwaita ni kujenga uelewa wa pamoa na wananchi kujua kinachoundelea badala ya kukimbilia barabarani.

"Ninaomba niwakumbushe Watanzania walipokuwa wanakaa kwenye vikao hadi kwenye chama chao cha CHADEMA walihoji mbona mkienda kuongea hamtuambii mnaenda kuongea nini?

"Kwa wananchi hawajawahi kusema, leo wanasema ni maoni ya wananchi, hayo yalikuwa ni maoni ya kaka yangu Mbewe, Mnyika na Lissu, sio maoni ya wananchi," alisema Makonda.

Makonda alisema ili yawe ni maoni ya wananchi waende kwenye mdahalo na yupo tayari kukutana na viongozi hao ili wazungumze kwa pamoa, alafu wananchi wapime kama wapo tayari kwenda barabarani. Alihaji ni kwa nini wanataka kuwapeleka wananchi barabara kwa hoja zao binafsi na mikakati yao ya kutaka kuandamana hadi ofisi za Umoaja wa Taifa (UN) ni kutaka kuongeza maokoto.

"Mimi ninafahamu na hii taarifa nimeipata kutoka kwa mtu wa ndani kumbe kuna uchaguzi ndani ya CHADEMA Mnyika ameamua kumbeba Mbewe kwa vile anaona hawezi kumshinda Lissu.

"Na mule ndani wanalamika Mbewe kumhujumu Lissu, kwa sababu hii agenda ya maandamano imeandaliiwa ili imsaide Mbewe aonekane kuna jambo kubwa la kitaifa analipambania alafu tarehe ziende mbele ili yeze aendelee kuongoza.

"Namuambia kaka yangu Mbewe aruhusu demokrasia ndani ya chama chake ukifika wakati wa uchaguzi ruhusu watu wa-chukue hiyo nafasi," alisema.

Mbunge wa Kawe, Josephat Gwajima, alisema changamoto kubwa ni miundombinu ya barabara na aliwahidi wananchi kuleta greda la matengenezo ya barabara na tayari ameshalinu linasubiri kuanza kazi. Baada ya kauli hiyo, Makonda alimwahidi Gwajima kumpatia katapila 20 na kuanzia Jumanne zipite kwenye mitaa na kutatua changamoto za barabara zote za Jimbo la Kawe.

Pinda asimulia maswali ya Papo kwa Papo yalivvyompasua kichwa

Na Augusta Njoji, DODOMA

WAZIRI Mkuu Mstaafu, Mizengo Pinda, amesimulia miliima na mabonde ya maisha yake, uteuzi katika nafasi hiyo na ugumu aliokutana nao ikiwamo maswali ya papo kwa papo bungeni, akiweka wazi kuwa yalimkosesha amani.

Pinda maarufu Mtoto wa Mkulima' anasimulia safari ya maisha yake kutoka Mwendesha Mashtaka hadi Waziri Mkuu, aliyehudumu kwa kipindi cha takribani miaka minane (2007-2015), wakati wa serikali ya utawala wa awamu ya nne, chini ya Rais Mstaafu Jakaya Kikwete.

Katika mahojiano maalum yaliyofanya na Clouds FM, Pinda aliiweka wazi kuwa katika miaka saba ya uwaziri mkuu, jambo lilomnyima usingizi ni maswali ya papo kwa papo, hivyo alitafuta njia ya kurahisisha suala hilo.

"Tulifanya jitihada kutaka kurahisishiwa si lazima swali hata eneo ambalo mbunge anataku kuuliza. Angalau tujue siku moja kabla ili kuijandaa kisaikolojia na kuijandaa vizuri.

"Yale maswali ni pale pale (papo kwa hapo) kila mbunge anakuja na jambo lake. Tulikuwa tunakaa na wasaidizi wangu ninasema, hebu jaribuni kubuni maswali na kuyajibu mniletee nisome lakini tuligonga mwamba.

"Sasa suala lile halikuwa jepesi, kuna wakati unapata shida kidogo kitu gani utaulizwa, unapata swali linauliza Zanzibar ni nchi au si nchi. Sasa ningekuwa nimeambiwa mapema, ningemwambia Rais hapo niweke namna gani. Sasa kinachobaki ni kutumia akili yako, ukiborongwa huko huko tu tutajuana.

"Kidogo ilikuwa inakosesha amani ukisikia Alhamisi, (siku ya maswali ya papo kwa papo) aaah sijui pale (wabunge) watauliza nini? Uwezo binafsi ni msingi katika nafasi za uongozi na ndicho walichoona ni namna bora ya kuendesha papo kwa papo na ni kweli kama ungekuwa unajiandaa lisingekuwa jambo la kuvutia kama vile inavyokuwa," alisimulia.

Pinda alisema wakati mzuri ni ule ambaa hakupata kitu chochote cha kumuudhi Rais.

"Wakati mzuri ni wakati wote ambaa hupati kitu chochote unaona umemudihi Rais wako, amekutuma jambo ume-feli. Bahati nzuri tulikwenda vizuri na JK (Rais Mstaafu Jakaya Kikwete) na hajawahi kunifokea, uzuri wa nafasi hizi mnakuwa pamoja," alisema.

NAMNA ALIVYOPENDEKEZWA

Kuhusu aliyopendekezwa kuwa Waziri Mkuu, alisema: "Bunge lilikuwa linaanza saa 11:00 jioni, nikaitwa kasoro dakika 20 na Rais. Wakati ule nilikuwa ninakaa Kilimani. Ilinishtua nikasema isije ikawa ndo hili hili maana yule kijana aliyenipigia aliniuliza wewe ndo Bwana Pinda? Uko wapi?

"Nikasema nipo nyumbani najiandaa kwenda bungeni, akajibui basi vizuri asante akakata, kumbe yuko njiani anakuja. Muda kidogo nikaona anaingia getini

Waziri Mkuu mstaafu Mizengo Pinda.

kijana mmoja hivi. Mimi nilikuwa ndani ninajaribu kuweka kasafari suti kakae vizuri, nikaambiwa kuna mgeni wako hapa nikasema ngoja nimalize kuvaa basi.

"Akasema wanakuhitaji haraka kwa sababu ya majibu yale kidogo unaanza kuhisi kuna kitu kwa sababu nilikuwa Waziri wa Nchi labda mambo ya serikali za mitaa.

"Kwa hiyo nikatoka nikiwa na makobazi nikaenda, akasema ninaitwa na Rais sasa hivi, nikasema eeh! Nikasema ngoja nivaae kidogo kwa nafasi yangu haikuwa ajabu kuitwa na Rais. Lakini tension (hofu) hiyo ya dakika za majoruhi ilikuwa kubwa kidogo. Akasema twende tu hivyo, nikamwambia ngoja nivaae viatu, akasema 'twende hata na makobazi' nikasema ngoja nivaae viatu, nikavaa akanipeleka kwa (Rais) Kikwete," alisema.

Pinda alisema alipofika Ikulu hakum-kuta Rais Kikwete, akakaribishwa akakaa kusubiri na baada ya muda akaja.

"Akaja akasema kaka umekuja? Tukasalimiana tukakaa kwenye kochi ndiyo akatobia siri, akasema nimekuita kwa sababu tuna hili pengo la Waziri Mkuu. Tumeona unaweza kutusaidia. Nilishtuka nikamwambia, lakinii mzee kuna mawaziri wazoefu wengi tu, mimi nilikuwa Waziri wa Nchi juzi tu leo ndo Waziri wa TAMISEMI miaka miwili.

"Akajibui akasema, haya mambo si uamuzi wa mtu mmoja ukiona hivyo

tumeshirikishana ikaonekana gwanda hili uliaeewewe, nikamjibu basi Rais ninapoea ninajua upo utaniongoza vizuri.

"Tumetoka pale ananitia moyo lakini moyoni moyo unadundadunda kidogo nikawa ninajisemea Waziri Mkuu! Hii kitu mbona ngumu hii," alisimulia.

KAMPENI ZA URAIS

Pinda anafunguka kuwa mwaka 2005 wakati wa kampeni alifuatwa ili aingie katika kikundi cha Rais anayekuja, lakini alisita. "Nilifuatwa niingie kwenye kikundi cha Rais anayekuja nikasita ilikuwa mwaka 2005, nikaendelea na msimamo akaja mtu wa pili akasema tunahitaji mtu wa kutusaidia Rukwa huko.

"Nikasema hapana mimi kwa kuwa nimekuwa msaidizi kwenye ofisi hizi (Ofisi ya Rais) hiyo kazi nitaifanya, lakinii kuwa kwenye kujiunga huko Hapana. Sasa nilipopata hili la Uwaziri Mkuu, nikasema walinishauri niende huko nikasita.

"Nikasema kama hoja ndiyo basi amenisamehe tukamalizana vizuri, nikaenda Bunge mbio mbio nikapokelewa vizuri baada ya kutajwa jina, sasa nilipoambia kama una kahotuba kidogo nilipata shida hadi nilipostaaufu nikawaambia wasaidizi wangu, hebu nendeni kwenye Hansard, angalieni siku ile nilisema nini? Nikatafutiwa nikaiptia nikasema kumbe nilijitahidi," alisimulia

Pinda.

NDOTO UWAZIRI MKUU

Pinda alisema katika maisha yake hakuwahi kufikiria nafasi za juu kama Waziri Mkuu, kwa kuwa amesoma sheria alijua angepanda hadi kuwa Mwanasheria Mkuu wa Serikali.

Alisema hata alipoitwa Ikulu kufanya kazi katika Ofisi Binafsi ya Rais (Mwalimu Julius Nyerere wakati huo), alishtuka na wakati huo alikuwa na umri wa miaka 30 na hakuwahi kujua watu wana siri kubwa.

UADILIFU

Pinda alisema mtu ambaye hana hofu ya Mungu hataona tabu kuiba serikalini na kwa mtu yeoyote.

"Katika maisha ni wajibu watu tujikumbushe kuwa unapofanya hivi ni kosa mbele ya Mungu, unaawaibia wananchi unastahili katika hali ya kawaada kwenda motoni. Pia malezi ya watoto kuna vitu vinnatakiwa kujengwa kwenye malezi ukikaa na baba na mama akasema usifanye hivi ni vibaya kwa mwenzako," alisema.

Alisema sheria na taratibu za kiutumishi zinapaswa kuwa kali ili kuwa na watumishi na viongozi waadilifu.

"Siasa ni eneo jingine mtu anaona aki-fanya hivi ni sawa, uadilifu, uaminifu hajjalishi upo kwenye siasa serikali au chama cha siasa lazima misingi iwepo kuwa na taifa ambalo tunajikuta tumejenga mila na desturi ambazo zinatupeleka kila mmoja kwenda.

"Sasa kama katika uchaguzi unatoa hongo unaona si tatizo, hili halipo sawa na mnataka ifike mahali kuliona ni jambo la kawaada si la kawaada," alisisitiza.

AKUNWA NA BBT

Katika mahojiano hayo, Pinda alim-pongeza Rais Samia Suluhu Hassan kwa kuja na Programu ya Kilimo kwa Vijana (BBT) ili kuwahamisha kupenda kilimo na kuwa chanzo cha kuboresha maisha yao.

"Tuchukue hatua za kumfanya kijana apende kilimo na akienda kule aone kwamba alikuwa anaogopa bure, kirahishwe aone ni jambo rafiki na aone tija. Mimi ni mtoto wa kwanza wa familia na baba alikuwa mkulima sikuwa na ujanja. Nimekuwa katika mazingira ya kushika jembe na ndoto ya kilimo haikupotea kila nilipokwenda," alisema.

Anasimulia kuwa alipomaliza chuo kikuu mwaka 1975, alipangiwa Mwanza akapata shamba eneo la Kisesa. Baada ya miaka miwili akatolewa na kupelekwa Mtwara kama Wakili wa Serikali Mwan-damizi.

"Nilitafuta shamba (huko) ni kama kau-gonja hivi. Baada ya mwaka mmoja nikaambiwa naitwa Ikulu. Niliacha shamba langu kama ilivyokuwa Mwanza. Nilipofika Dar es Salaam nilitafuta shamba liko Pugu milima ya Kisarawe ekari 20 lina miembe na miti mingine," alisema.

SIRI KUONEKANA KIJANA

Pinda anafunguka kuwa anafuga nyuki na ni mrinaji asali na ameanza kula aikiwa mdogo na hiyo ndiyo sababu ya kumfanya aonekane kijana.

HABARI KITAIFA

Wanandoa kortini kwa madai ya kumjeruhi jirani

Na Mwandishi Wetu

KESI inayowakabili wakazi wa Dar es Salaam, Bharat Nathwani (57), maaru-fu kwa jina la Chiku na mke wake, Sangita Bharat Nathwani (54), inatarajiwa kuanza kusikilizwa ushahidi Februari 19, mwaka huu, katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Kisutu, Dar es Salaam.

Wanandoa hao wanaشتakiwa kwa madai ya kumjeruhi jirani na kutoa lughya matusi.

Wanandoa hao amba ni raia wa Tanzania wenye asili ya kiasia, wanaishi mtaa wa Mrima, Kisutu kwenye jengo la Lohana, Dar es Salaam, wali-fikishwa jana mbele ya Hakimu Mkazi Kisutu Aaron Lyamuya, na kusomewa mashitaka yao na wakili wa serikali.

Katika hati ya mashitaka, washtakiwa hao wanatuhumiwa kwa mashitaka manne, ambayo wanadaiwa kuyaten-de Julai 21, 2023 ndani ya mkoa wa Dar es Salaam.

Katika shitaka la kwanza la kujeruhi linalomkibili Nathwani (Chiku) peke yake, anatuhumiwa kuwa Julai 21, 2023 akiwa eneo la Mrima, Kisutu, jengo la Lohana ndani ya wilaya ya Ilala, Dar es Salaam, alimjeruhi jirani yake.

Nathwani anadaiwa kumsabishia madhara makubwa mke wa jirani yake, Kiran Latit, kwa kuzamisha kichwa chake kwenye ndoo ya saruji na kumjeruhi katika macho na sikio na kwa kumpiga katika shingo, hivyo kumsabishia maumivu makali.

Katika shitaka la pili la shambulio la mwili linalomkibili Nathwani peke yake, inadaiwa tarehe hiyo na eneo hilo alimsabishia madhara jirani yake, Ratilal, katika mwili wake kwa kumpiga ngumi na mateke kichwani.

Shitaka la tatu na la nne yanayombili mke wake, Sangita, peke yake, anadaiwa kutoa matusi makubwa dhidi ya majirani zake, Lalit na Kiran kitendo ambacho kilisababisha fujo kwa namna ambayo inaweza kuzua uvunjuwa wa amani.

Kesi hiyo ilitakiwa kuanza kusikilizwa Jumanne mbele ya Hakimu Lyamuya lakini ilishindikana kwa sababu hakimu huyo hakuwepo mahakamani kutokana na majukumu mengine ali-yokuwa nayo.

Wakili wa Serikali, Frank Michael, alidai juzi mbele ya Hakimu Mkazi Kiswaga wa mahakama hiyo kuwa kesi hiyo iliitwa kwa ajili ya kuanza kusikilizwa na pia wana mashahidi wawili na wako tayari kuendelea.

Mhesimiwa tunao mashahidi wawili na tupo tayari kuendelea, lakini tulikuwa tunaomba tarehe nyingine ya usikilizwaji kwa sababu hakimu anayesikiliza kesi hii hayupo," alidai Wakili Michael.

Hakimu Kiswaga aliwataka mashahidi hao kufika mahakamani hapo Februari 19, 2024 kwa ajili ya kutoa ushahidi wao.

"Mashahidi nawataka mfike tarehe hiyo na huyo shahidi ambaye amesema tarehe hiyo hatakuwepo atawasiliana na wakili wa serikali atatoa ushahidi wake kwa njia ya mtandao 'Video

Ndege ya mizigo ATCL yatua Nairobi

Na Joseph Mwendapole

NDEGE ya mizigo ya Shirika la Ndege Tanzania (ATCL) 767-300F jana iliwasili katika Uwanja wa Kimataifa wa Jomo Kenyatta (JKIA) ji-jini Nairobi, Kenya ambapo ili-chukua mizigo na kusafirisha kwenda Dubai.

Hatua hiyo inakuja baada ya Tanzania na Kenya kuondoleana vikwazo vya biashara kwenye Sekta ya Usafiri wa Anga.

Alipouliwa na gazeti hili jana kuhusu safari hiyo, Mku-

rugenzi Mtendaji wa ATCL, Mhandisi Ladislaus Matindi, alikiri kuwa ndege ya mizigo ya ATCL iliwasili Nairobi ikitoea Dar es Salaam na kupakia mizigo yenye uzito wa tani 51. Mhandisi Matindi alisema ndege hiyo ilisafirisha shehe-na hiyo kwenda Dubai katika Umoja wa Falme za Kiarabu (UAE) ambayo ni safari yake ya kwanza.

Alisema ndege hiyo iliondoka jijini Nairobi, usiku wa tarehe 18 Januari 2024 majira ya saa 3:30 na kuwasili Dubai saa 8:28 usiku na ilitarajwa

kurejea nchini jana.

Ndege ya mizigo iliwasili nchini Juni, mwaka jana iki-wa ya kwanza Afrika ya aina hiyona ilianza safari yake ya kwanza kwenda Dubai ikitoea Uwanja wa Ndege wa Kimataifa Julius Nyerere (JNIA) Julai, mwaka jana, na imendelela na safari hizo ikitoea nchi mbalimbali.

Safarizingine za ratiba ya ndege hiyo ni kati ya Dar es Salaam, Tanzania na Mumbai, India.

Aidha, nchi nyingine ina-zoendelea kuchukua na ku-

peleka mizigo ni Lusaka (Zambia), Nchi ya Afrika ya Kati, Harare (Zimbabwe) pamoja na Lubumbashi na Kinshasa (DRC).

Itakumbukwa mwanzoni mwa wiki hii Mamlaka ya Huduma za Anga Tanzania (TCAA) ilitoa tamko la kuzuia ndege za Kenya kutua katika viwanja vya Tanzania na baada ya mazungumzo baina ya nchi hizi mbili zuio liliondolewa jambo linaloongeza wigo wa kufanya biashara kwa nchi zote mbili.

Mnadhimu Mkoo wa Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania (JWTZ), Luteni Jeneral Salim Haji Othman (katikati) na Mkoo wa Tawi la Operesheni na Mafunzo, Meja Jeneral Ibrahim Mhona (kushoto), wakionyesha vitabu vya mafunzo ya ziada ya kuimarisha nidhamu na kuzuia unyanyasaji wa kingono na udhalilishaji wa kijinsia kwenye majukumu ya ulinzi wa amani, baada ya kuvizindua katika Kituo cha Mafunzo ya Ulinzi wa Amani Tanzania (TPTC), Kunduchi Dar es Salaam jana. Kulia ni Mkoo wa Kituo hicho, Brigedia Jeneral George Itang'sre. **PICHA:**

MIRAJI MSALA

BoT yazindua mfumo sera ya fedha unaotumia riba

Na Gwamaka Alipipi

BENKI Kuu ya Tanzania (BoT) imezindua mfumo wa sera ya fedha unaotumia riba, huku ikitangaza riba kuu katika yake na benki nchini kuwa ni asilimia 5.5.

Akizindua mfumo huo mkoani Dar es Salaam jana, Gavana wa BoT, Emmanuel Tutuba, alisema hatua hiyo ni sehemu ya maboresho katika sekta ya fedha, yenye lengo la kuongeza ufanisi wa sera ya fedha.

Hata hivyo, Tutuba alitoa angalizo kwa wananchi akisema kuwa, kuanzishwa kwa mfumo huo mpya na kiwango hicho cha riba, haimaanishi

kuweka ukomo kwa viwango vya riba zinazotozwa na benki na taasisi nyingine za fedha hapa nchini.

Tutuba alisema riba zinazotozwa na taasisi za fedha zitaendelea kuamuliwa na nguvu ya soko.

Alisema jukumu la BoT ni kuanda na kutekeleza sera ya fedha yenye lengo la kudhibiti mfumuko wa bei na kuwezesha ukuaji endelevu wa uchumi. "Kwa takribani miaka 28 sasa, jukumu hili limekuwa likitekelezwa kwa kutumia mfumo wa ujazi wa fedha. Tulichagua kutumia mfumo huo kutohaka na mazingira ya kiuchumi ya wakati hico," alisema.

Alisema mfumo huo ni rahi-kutumika kwa nchi zenye kiwango cha chini cha maendeleo ya masoko ya fedha na zenye changamoto ya upatikanaji wa takwimu za kutosha kwa ajili ya uchambuzi.

Tutuba alisema mabadi-liko hayo yanafanya ili kutekeleza itifaki ya kuanzisha Umoja wa Fedha wa Jumuiya ya Afrika Mashariki, katika kuelekea kuwa na sarafu moja na Benki Kuu moja ya Afrika Mashariki.

Pia alisema yanafanya kwa mujibu makubaliano ya jumuiya nyingine za kikanda ambazo Tanzania ni mwana-chama. "Ni matumaini yangu kuwa riba hii ya asilimia 5.5

itatoa mwelekeo kwa taasisi za fedha katika utekelezaji wa shughuli zao, ikiwamo ukoko-toaji wa riba za huduma zao na hivyo, kuongeza ufanisi wa sera ya fedha katika kudhibiti mfumuko wa bei na kuimarisha shughuli za kiuchumi," alisema Tutuba.

Makamu Mwenyekiti wa Jumuiya ya Umoja wa Benki Nchini, Geoffrey Mchangila, aliipongeza BoT kwa kuanzisha mfumo huo pamoja na kuweka riba rafiki kwa benki.

Alisema malengo ya benki kuu yoyote duniani ni kudhibiti mfumuko wa bei, kwamba kwa kuanzishwa kwa mfumo huo kunakwenda ku-fanikisha adhama hiyo.

Nipashe

MWANGA WA JAMII

Dirisha dogo limefungwa rasmi, wachezaji jipangeni

LIGI Kuu Tanzania Bara ambayo hutoa mwakilishi wa nchi katika mashindano ya kimataifa ya Ligi ya Mabingwa Afrika, inatarajiwa kuendelea tena baadaye mwezi huu.

Ligi hiyo yene timu 16 kutoka mikoa mbalimbali nchini, ilisimama kwa ajili ya kupisha mashindano ya Kombe la Mapinduzi yaliyomaliyizika wiki iliyopita kwa Mlandege ya Zanzibar kutetea ubingwa amba walikuwa wanaushikilia.

Fainali za Kombe la Mataifa Afrika (AFCON), zinazoendelea nchini Ivory Coast, Tanzania (Taifa Stars) ikishiriki michuano hiyo ni sababu nyingine muhimu ambayo ilipeleke lgi hiyo kusimama kwa muda.

Hata hivyo, Ligi Kuu Tanzania Bara ilisimama lakini dirisha dogo la usajili likifunguliwa na lilifungwa rasmi Januari 16, mwaka huu.

Msingi mkubwa wa usajili wa dirisha dogo ni kutoa nafasi kwa timu zenyenye mapungufu kujiiharisha kwa kusajili wachezaji amba watakiongezea nguvu kikosi husika kwa ajili ya kufikia malengo kutohaka na ushiriki wa mashindano mbalimbali.

Klabu pia hutumia dirisha dogo kurekebisha makosa ambayo ili-yabaini katika mechii za mzunguko wa kwanza na ikitumia vyema nafasi hiyo, upata matokeo chanya mara baada ya kurejea kwa lgi au mzunguko wa pili, kutohaka na msimu husika.

Usajili huu unazihusu timu zote zinazoshiriki Ligi Kuu Tanzania Bara, Ligi ya Championship, First League pamoja na Ligi Kuu ya Wanawake Tanzania ambayo msimu mpya wa 2023/2024 ulianza rasmi Desemba 20, mwaka jana.

Mbali na usajili wa wachezaji wapya kutoka ndani na nje ya Tanzania, lakini zipo baadhi ya timu zilizoamua kuwatoa nyota wake kwa mkopo ili kwenda kuongeza uzoefu na wengine wakiomba kuondoka kwa ajili ya kuhitaji kupata changamoto mpya.

Hii yote imefanya katika kipindi cha dirisha dogo, msingi mkubwa wa kila timu ni kurejea tena dimbani wakiwa wameimarika na tayariduka kabiliana na ushindani watakaokutana nao.

Hakuna timu ambayo imefanya usajili katika dirisha dogo kwa misingi ya kujaza nafasi zilizokuwa wazi, tunaamini kila klubu imezingatia mapungufu waliyopokea kutoka kwa makocha wao na hatimaye kuongeza nguvu kwenye maeneo yaliyokuwa na changamoto.

Wakati dirisha dogo la usajili likifungwa, tunaamini kila timu imefanya kwa weledi zoezi hili kwa kutovunja mikataba ya wachezaji kinyume na taratibu na kujiepusha na adhabu ya kufungiwaa na Shirikisho la Soka la Kimataifa (FIFA), kama ambavyo tumeshuhudia baadhi ya klubu zikikumbana na rungu hilo.

Mchakato huo umekamilika, kinachofuata ni wachezaji waliosajiliwaa kujituma ili kuzipa matokeo chanya timu zilizowaamini na mwisho wa msimu kumaliza katika nafasi za juu huku wale waliokuwa kwenye hatari ya kushuka daraja, wakijinasua na janga hilo.

Mbali na kunusuru timu au kuisaidia klubu yako kufikia malengo, kila mchezaji anatakiwa afahamu kujituma na kucheza kwake kwa juhudii, kutaongeza thamani yake kuelekea msimu ujao, lakini pia kumfanya ajihakikishe namba ya kudumu kwenye kikosi cha kwanza.

Wachezaji pia wanatakiwa wakumbuke Ligi Kuu Tanzania Bara ndio hutoa idadi kubwa ya wachezaji wanaounda kikosi cha Timu ya Taifa (Taifa Stars), hivyo kama ndoto zao ni kuichezea timu, huu ni wakati wa kujifua na kuijewa tayari kuonyesha ubora mara baada ya lgi hiyo kurejea tena.

Kwa wachezaji ambaa wamebaki Tanzania wakiwatazama wenzao wakipeperusha bendera ya nchi zao huko AFCON, wanatakiwa waanze kujipanga kukuza viwango vyao ili kuhakikisha nao wanakuwa sehemu ya nyota watakaocheza katika fainali zizajo.

Hakuna kisochevezekana, kila mchezaji ambaye amepata timu, anatakiwa ajipange kuhakikisha anaisaidia klubu yake kumaliza msimu wa 2023/2024 kwa kicheko huku wakiweka mbele nidhamu wakati wote wanapokuwa ndani na nje ya uwanja.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Dennis Ntaita. 0713 578284.
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0677-020701
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ipppmedia.com
www.epaper.ipppmedia.com

KILA LA HERI TAIFA STAZI

@MSAMBA

Na Adam Fungamwango

Muungwana Lazima Nilonge

Mashabiki Simba hawaeleweki wanahitaji nyota gani kikosini

MIEZI kadhaa nyuma, mashabiki wa Simba walikuwa wanalamika kuhusu timu yao kutofunga mabao.

Kikosi chao kilionekana kina matatizo ya kutofunga mabao katika mechii za Ligi Kuu Tanzania Bara.

Mashabiki hao hao walilalamika juu ya mastraika wao wakiongozwa na Mkongomani Jean Baleke, kukosa mabao ya wazi.

Ilianiza msimu huu katika mechii za mwanzo za Ligi ya Mabingwa Afrika dhidi ya Power Dynamos ya Zambia. Mechii iliisha kwa sare ya mabao 2-2 huko Zambia, lakini Simba ilitalawa karibuni kila kitu, na kama mastraika wake, hasa Baleke angetulia wangeondoka na ushindi usiopungua wa magoli matano.

Sare hiyo ilisababisha mechii ya Dar es Salaam kuwa ngumu. Na kweli ilikuwa ngumu kuliko ya kwanza kwa sababu Simba haikutawala tena mpira kama ilivyocheza mechii ya kwanza ugenini.

Ililazimika pia kusawazisha kama mechii ya kwanza ili kutinga hatua ya makundi. Ilitinga kwa msada ya mabao mengi ya ugenini. Uhaba wa mabao kwa mastraika wa Simba msimu huu umeonekana mpaka katika hatua ya makundi ya michuano ya Ligi ya Mabingwa Afrika.

Imefunga mabao matatu tu katika mechii nne za Ligi ya Mabingwa Afrika ilizoyeza kitu ambacho si kawaada kwa timu hiyo katika misimu yote iliyoshiriki michuano ya kimataifa kwenye hatua ya makundi.

Katika mechii za Ligi Kuu Tanzania Bara, timu inapatia ushindi wa 'papatu papatu', ambapo timu inalazimika kufanya kazi ya ziada ili kupata ushindi.

Ushahidi mwininge

ni kwenye michuano ya Kombe la Mapinduzi. Nako pia mastraika wa Simba wameshindwa kabisa kuo-nyesha cheche zao.

Mashabiki wakaendelea kupiga kelele wanahitajika mastraika ambaa watakuja kutibu tatizo hilo.

Kocha Mkuu wa Simba, Abdelhak Benchikha, akaona isiwe tabu. Akaamua kuwatema, Baleke na Phiri ambaa ndio mastraika vinara wa timu hiyo.

Badala yake amewasajili, Freddy Michael Kouablan, kutoka Green Eagles ya Zambia na Omar Jobe kutoka Zhenis ya Kazakhstan.

Mbali na hao, klubu ikawaacha Jimmyson Mwanuke, Shaaban Chilunda, Mohamed Mussa na Nassor Kapama, ikiwasajili Boubakar Sarr, Saleh Karabaka, na Ladack Chasambi.

Cha ajabu baada ya kusajili huo mpya kutangazwa, baadhi ya mashabiki wamegeuka tena na kwanza kupiga kelele kuwa kwa nini wamewaacha Phiri na Baleke?

Wanashindwa kukumbuka ni hao hao ndio waliuka wanawapigia kelele kuwa siku hizi hawapo kwenye viwango vyao na hawafungi mabao.

Wengi wanapinga kuondolewa kwa sababu ya rekodi zao za nyuma kitu ambacho katika mpira hakipo.

Soka ni mchezaji ambaa mchezaji anaishi kwa rekodi za sasa, ndio maana hata Cristiano Ronaldo alipigwa panga Manchester United, aliporejea kwa mala ya pili kwa sababu hakuwa na kiwango bora kama yule CR7 wa kwanza.

Wamiliki, viongozi, benchi la ufundi na makocha hawakuangalia miaka ya nyuma aliwapatia mafanikio makubwa, walichongalia ni nini anakifanya sasa?

Inaonekana mashabiki wa Simba hawajui nini wanakitaka. Wanataka mafanikio kwenye timu yao, au wanataka jina la mtu?

Benchikha ametaka aletewe mastraika wen-gine, watolewe walioku-wepo ili wasajiliwe wapya wenyewe makali zaidi yao baada ya kuwabaini kwa sasa hawawezi kuisaidia tena timu.

Hakuna mchezaji anayeweza kuendelea kuka kwenye klubo yoyote kwa sababu ya hisani, eti kwa kubebwa na rekodi ya miaka iliyopita au msimu uliopita. Ndiyo maana kwa upande wa Yanga kwa sasa hayupo, Jesus Moloko, Djuma Shaaban wala Yannick Bangala na Simba hawana tena, Meddie Kagere, Chris Mugalu wala Mzambia Rally Bwalya.

Kama kuna mchezaji kipenzi kwa sababu ambaye hatosaulika kirahisi ni Emmanuel Okwi, aliywabeba Simba katika kila aina ya mashindano na kila aina ya mechii ngumu, lakini zake ziliopita aliondoka.

Ni hawa hawa viongozi waliowaleta kina Okwi, Kagere, Baleke, Phiri, ndio waliowaleta Kouablan na Jobe.

Ifike wakati mashabiki wa Simba waheshimu uamuzi wa makocha na viongozi wao waliowapa madaraka na sio kuponda au kulalamika kwa kila kitu ambacho wanakifanya.

Kwa sababu hata hawa ambaa wameingia, wanawea kufanya vizuri sana, lakini baadaye makanli yao yatakapopungua wataondoka pia. Hiyo ndio asili ya mpira wa miguu.

Wanachama na mashabiki wa kweli siku zote wanachotaka timu yao ifanye vizuri tu, na siyo kwenye timu kuna mchezaji gani.

HABARI KITAIFA

Ardhi yapongezwa mabadiliko sheria udalali

Na Munir Shemweta,
DODOMA

KAMATI ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo im-eipongeza Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi kwa marekebisho ya kanuni za Uteuzi, Malipo na Nidhamu kwa Madalali wa Baraza na Wasambaza Nyaraka za mwaka 2023 katika Sheria ya Mahakama za Utatuza wa Migogoro ya Ardhi.

Akizungumza wakati wa wasilisho la taarifa ya marekebisho hayo jana jijini hapa, Makamu Mwenyekiti wa Kamati hiyo, Ramadhani Suleiman Ramadhani, alisema wizara imizingatia mapendekezo ya kamati katika kufanya maboresho na kamati yake haina budi kuipongeza wizara kwa kazi nzuri.

"Wizara imizingatia mapendekezo ya kamati, hivyo niwapongeze kwa kazi nzuri ya kufanya marekebisho yaliyozingatia maoni ya Kamati ya Bunge ya Sheria Ndogo," alisema.

Mjumbe wa Kamati hiyo ambate ni Mbunge wa Nanyumbu, Yahya Mhata, alisema maboresho yaliyoifanyi yanonyesha wizara iliyovijipanga na kuipongeza hasa Katibu Mkuu ambaye ndiye mtendaji mkuu.

"Wizara iko 'smart' napenda niishukuru na kuipa pongezi kwa maboresho ya kanuni za madalali na zaidi nimpongeze mtendaji mkuu wa wizara," alisema Mhata.

Kaimu Mkurugenzi wa Sheria Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Method Msokole, aliwaeleza wajumbe wa kamati kuwa kuanini zilizofanyiwa marekebisho zitajulikana kama Kanuni za Marekebisho ya Kanuni za Uteuzi, Malipo na Nidhamu kwa Madalali wa Baraza na Wasambaza Nyaraka za mwaka 2023.

Naibu Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Geophrey Pinda, alishukuru kamati kwa ushauri wakati wa kufanya marekebisho ya kanuni za madalali na kuahidi wizara kusimama katika mhimili wakati wa kutekeleza majukumu yake.

"Niwashukuru sana wajumbe wa kamati hii. Mmetupa ushirikiano wakati wote wa maboresho ya kanuni za madalali na niwaahidi wizara yangu itasimama katika mhimili wakati wote wa kutekeleza majukumu yake" alisema.

John John (katikati), akipokea msaada wa meza na viti vyake 65 yenye thamani ya zaidi ya sh. milioni sita kutoka kwa Meneja Uhusiano kwa Jamii wa Mgodi wa kampuni ya Sotta Mining Ltd, John Bwana kwa ajili ya Shule ya Sekondari Nyantukuzanhwiga katika hafla fupi shulen hapo, hivi karibuni. Kushoto ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri hiyo, Husna Tony. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

TBS yawatahadharisha wazalishaji nondo na mabati

Na Joseph Mwendapole

SHIRIKA la Viwango Tanzania (TBS), limewataka wazalishaji wa mabati na nondo kuendelea kuzingatia ubora ili kuepusha madhara yanayoweza kutokea kwa bidhaa hafifu.

Tahadhar hiyo ilitolewa jana na Mkurugenzi wa Uandaaji Viwango TBS, David Ndibalema, wakati akizungumza kwenye mafunzo ya wadau wa uzalishaji wa nondo na mabati jijini Dar es Salaam.

Alisema nondo na mabati vina-tumika kwenye shughuli za ujenzi hivyo ubora wake unapaswa kuzingatia kwa hali ya juu ili majengo yanayojengwa yawe salama na ya uhakika.

Alisema dhamira ya shirika hilo ni kujenga uchumi imara, endelu-

evu na uliowa ushindani kwa kuhakikisha bidhaa zinazosalishwa na zinazoingizwa nchini zinakidhi matakwa ya viwango.

Ndibalema alisema ni jukumu la TBS kuendelea kutilia mka zo usimamizi wa viwango na kudhibiti ubora wa bidhaa ili kuhakikisha bidhaa zote zilizoko kwenye masoko nchini zinakidhi vigezo vya ubora muda wote.

Alisema lengo la mkutano huo maalum ni kukuza uelewa wa wadau wa uzalishaji wa mabati ili wawewe kujua viwango vinyovikalika kisheria na kuweka mikakati mahusus inayolenga kuweviwango vya mabati.

Wataalamu wa TBS, alisema wamekuwa wakitoa elimu kuhusu matakwa ya viwango vya bidhaa za mabati na nondo na TBS inatoa mafunzo haya ili mzingatia viwanego kwa muda wote," alisema.

rika Mashariki na kupitishwa kwa ngazi ya kitaifa na kimataifa.

Alisema wataalamu hao wamekuwa wakitoa elimu kuhusu taratibu za uingizaji nchini na ukaguzi wa shehena na mabati na nondo kutoka nje ya nchi ili kuendelea kukidhi viwango vinyotakiwa.

"Hata hii itawezeshwa kuwa na mwelekeo mzuri zaidi na wa kweledi katika uzalishaji, uingizaji na usambazaji nchini wa bidhaa za mabati na nondo na TBS inatoa mafunzo haya ili mzingatia viwanego kwa muda wote," alisema.

Aidha, alisema iwapo TBS itapat malamako kwa wanunu ziziso na ubora haitasita kuwachukulia hatua wauhusika ili iwe fundisho kwa wenye wenyewe tabia kama hizo.

Naye Kaimu Mkurugenzi wa

Ufuatilaji na Uzingatiaji wa Sheria wa TBS, Dk. Candida Shrima, alisema katika kutekeleza majukumu yake kisheria, shirika lina utaratibu wa kukutana na wadau kwa lengo la kuwakumbusha kuhusu matakwa ya sheria, kanuni na matakwa ya viwango.

Alisema lengo kubwa ni kuendelea kuhakikisha kwamba bidhaa zinazosalishwa hapa nchini na zinazotoka nje ya nchi zinakidhi matakwa ya viwango vinavyokubalika kitaifa na kimataifa.

"Na kwa bahati nzuri huwa TBS inawapa fursa nyinyi wadau wetu mnaohusika na uagizaji, utengen-ezaji na usambazaji mabati na nondo hapa nchini kutoa maoni yenu ili kuhakikisha bidhaa zinazoingizwa na zile zinazosalishwa nchini zina viwango vinyotakiwa," alisema.

Mwananchi atoa ekari saba ujenzi wa shule

Na Steven William, MUHEZA

MKAZI wa Kata ya Mpapayu, Wilaya ya Muheza, mkoani Tangaa, Amina Waziri (65), ametoea mchango wake muhimu wa eneo la shamba lake ekari saba kwa ajili ya ujenzi wa shule ya sekondari ya serikali katika kata hiyo.

Naibu Waziri wa Utamaduni, Sanaa na Michezo na Mbunge wa Jimbo la Muheza, Hamisi Mwinjuma, akizindua shule hiyo, alim-

shukuru mwananchi huyo kwa mchango huo, ambao sasa wanafunzi wameanza kusoma.

Mwinjuma alisema ujenzi wa awali wa shule hiyo ni ishara ya azma ya dhati ya kutoa mazingira bora ya kujifunzia wanafunzi ambapo mpaka sasa jumla ya Sh. milioni 105 zimetumika katika kui-jenga.

Alisema mpaka sasa shule hiyo ina madarasa manne na matundu manane ya vyoo na kuwapo

kwake kumejibu changamoto ya watoto kutembea umbali wa jumla ya kilomita 14 kila siku kutafuta elimu ya sekondari katika kata ny- ingine.

"Katika kampeni za mwaka 2020, hii ni mionganoni mwa kata zilizioniumiza kichwa kwa kuwa, ilikuwa na mazingira magumu zaidi kielimu.

"Kutokuwa na Shule ya Sekondari kata nzima kulifanya kwa m- aka yote iliyopita wanafunzi wa-

tembee umbali mrefu kila siku na wengine waliacha shule, alisema.

Mwinjuma amenshukuru Rais Samia Suluhu Hassan, kwa kuendelea kutoa fedha na kusimamia maendeleo ya elimu na miradi mingine inayolenga kuinua hali ya maisha ya wananchi wa Muheza.

Katibu Tawala Wilaya ya Muheza, Mohamed Mfaki, alitumia fursa hiyo kuwataka wazazi wote wilayani humo kuwapeleka watoto kuanza kidato cha kwanza

CHADEMA inavyoharibu mawazo mazuri ya maendeleo ya Rais Samia

Na Kambi Mbwana

WAZIGUA wana msemo maarufu use-mao 'Tindi dyahoswa nchereko' waki-maanisha kuwa siku zote mgomba unaponzwa na uzazi. Mgomba ukikomaa na kubeba mkungu wa ndizi, maisha yake yanakoma.

Mgomba unaokatwa baada ya kuzaa, huwa pembedi yake umechipua mwininge. Msemo wa kabilo hili lenye asili Handeni mkoani Tanga, una maana kubwa. Umebeba ujumbe mpana. Hata kwenye ulingo wa kisiasa unajitekeza na kueleweka.

Unashabihiana pia hata kwa kuangalia mfumo na aina ya uongozi anaajaribu kuutumia katika madaraka yake Rais Dk. Samia Suluhu Hassan.

Mgomba kama mmea hauhisi maumivu hata pale unapokatwa. Si kwa binadamu kama Dk. Samia. Huumia anapoona dhamira njema aliyo nayo inashindwa kueleweka lakini kutokana na mamlaka makubwa aliyo nayo na anavyojitoa akiheshimu kila kundi ndani ya nchi, hakika alistahili uungwaji mkono kuliko ilivyo sasa.

Watu wanaojitokeza kulaumu, kushutumu na kukejeli huku waki-wa ni viongozi wa kisiasa kama ilivyo kwa Chama cha Demokrasi na Maendeleo (CHADEMA), wanaendana na msemo kuhusu mgomba. Ingawa ni Rais wa nchi, lakini aina ya uongozi wake aikiwa mama anayelea makundi yenye tabia tofauti, bado anaponzwa na uzazi wake.

Pengine asingekubali kuwa kiongozi, asingeghadhibika na karaha zinazofanywa kwa makusudi kuto-ka kwa watu amba wengine amewasaidia kuendelea na siasa zao to-fauti na ilivyokuwa katika uongozi wa awamu ya tano chini ya Hayati Dk. John Magufuli.

Wiki iliyopita, Mwenyekiti wa CHADEMA, Freeman Mbwe, alitangaza maandamano aliyoita ya amani.

Maandamano hayo alisema yata-fanyika Januari 24, mwaka huu, kushinikiza serikali iondoe bungeni Miswada ya Sheria za Uchaguzi.

Kauli hiyo imekuja wakati Kama-ti ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria ikikamilisha sheria iliyosomwa bungeni Novemba 23, 2023 mji-ni Dodoma.

Miswada hiyo ni Sheria ya Uch-aguzi wa Rais, Wabunge na Madi-wani wa Mwaka 2023; Sheria ya Tume ya Uchaguzi wa Mwaka 2023 na wa Mabadiliko ya Sheria ya Vy-ama nya Siasa wa mwaka 2023.

Kabla ya miswada hiyo kufik-ishen kwa utaratibu wa kawaida, watu mbalimbali waki-wamo viongozi wa vyama nya siasa walitoa maoni yao. Kwa sababu hii tu, CHADEMA wakiongozwa na mwenyekiti wao, wanaonyesha

Rais Dk. Samia Suluhu Hassan.

wanavyojaribu kutafuta njia ya ku-pandikiza chuki kwa jamii.

Mkutano Maalum wa Baraza la Vyama nya Siasa uliofanyika Dar es Salaam Septemba 11 hadi 13, mwaka jana, na kushirikisha zaidi ya 500 wakiwemo viongozi mbalimbali wa kisiasa, ulikuwa na nia nzuri ya kujenga msingi wa haki na demokrasia ya vyama vingi nya siasa.

Mkutano huo hakuwa wa kwanza kwa kuwa awali ulifanyika jijini Dodoma kuanzia Desemba 15 hadi 17, 2021 na kuhudhuriwa na Rais Samia. Ni mkutano huo uliofanikisha kuundwa kwa kikosi kazi.

Pamoja na dhamira njema ya serikali, bado kuna watu wanaoha-masisha maandamano wakisema ni ya amani! Hizi ni dalili kwamba CHADEMA wana kiu na shauku ya kurudisha nyuma nchi katika wakati huu ambayo kipaumbele ni uchumi kikishika hatamu.

Hakuna maandamano ya amani yasiyo na kibali. Kwa bahati mbaya, ili maandamano yapate kibali cha polisi, ni sharti wanahitaji pia sababu madhubuti ya kuandalilwa kwayo.

Kwa sasasababu haipo. CHADE-MA wanasema wanashinikiza serikali iondoe miswada ya uch-aguzi bungeni. Wanashau il-

ipitia katika hatua zote zikiwamo za maoni ya Watanzania. Kama kweli itaondolewa bungeni, nua njeri, ya Rais Samia ya kudumi-sha demokrasia na utawala bora itakuwa bure.

Ilishawahi kutokea kasumba kama hii wakati wa Awamu ya Nne, chini ya Rais Jakaya o Kikwete, uamuzi wa kusitisha mchakato wa Katiba Mpya ulifanywa baada ya chama hiki kususia hatua za mwisho.

Kilizuka mivutano kati ya seri-ka na CHADEMA. Kelele, malala-miko, shutuma na wakati mwininge kukejeliana hata kwa watu wenyewe heshima kukasababisha mchakato kuzimwa na serikali.

Shauku nyingine ya CHADEMA ni kutaka mchakato wa Katiba mpya uibuliwe. Bahati nzuri serikali ilishaweka hadharani hatua zitakazofanikisha ujio wa Katiba Mpya.

Kwa Tanzania inayoendesa siasa za vyama vingi, si jambo la manufaa kusikiliza mtazamo wa chama kimoja. Inafaa watu kukaa na kujadiliana pindi kunapoibuka mkivutano na hivyo ndivyo anayopenda pia Rais Samia.

Kwa mtazamo wa CHADEMA, lengo lao ni kuivuruga amani ya nchi kwa faida zao binafsi. Wanafanya chokochoko ili serikali

Mwenyekiti wa CHADEMA, Freeman Mbwe

ivurugike wakiamini watanufaika. Kama hivi ndivyo wanavyowaza, ni wazi wanajidanganya. Ni vyema wakasukuma ajenda ya maeridhi-an kwa njia ya vikao na wasijione wakubwa kuliko vyama vingine vya siasa.

Malengo yao, kwa bahato mabaya, hayawesi kufanikishwa kwa kuhatarisha usalama wa nchi. CHADEMA haina nguvu na upekee kuliko vyama vingine vya siasa. Ku-jiona wao wana uwezo wa kufanya lolote watakalio ni sahihi.

Vyama viheshimiane ili nao wa-heshimike mbele ya hadhira na hili likifanyika, nchi itaenda vizuri na kudumisha msamiati wa Tanza-nia kisiwa cha amani. Kuonyesha ubabe mbele ya mamlaka ni hatari kubwa na haya yamewahi kutokea miaka kadhaa iliyopita na kuathiri nguvu kazi ya taifa.

Ni kweli Katiba inaruhusu maandamano kama ilivyotajwa kwenye Ibara ya 20(I) lakini Sheria ya Polisi 43 (I) inataka watu watoe taarifa saa 48 kabla ya maandamano kuanza.

Katika sheria hiyo pia imewek-wa wazi kuwa polisi wanawenza kuuhusu au kuzuia kufanyika kwa maandamano hayo kwa kuangalia hoja zao kama chombo cha ulinzi na usalama.

Wanawenza kusema wana uhaba

wa polisi, majanga, ujio wa viongozi wajuu wa kitaifa nk. Na kwakuwa wao ndio wenye dhima ya ulinzi, itakuwa si jambo zuri kutokea mtu au kikundi cha watu kupinga hoja walizopewa na polisi.

Kama kikundi cha watu kitakai-di maelekezo halali ya wanaohusi-ka na ulinzi wa watu na mali zao, si vibaya kama watatumia nguvu bila kuangalia madhara yanayoweza kutokea. Mwarobaini wa jambo hili ni watu kufuata sheria. Hakuna maandamano ya amani yasiyo na kibali cha polisi.

Hii ndiyo sababu madhubuti ya watu kuomba ulinzi pindi jamii inapohitaji maandamano. CHADE-MA wanajua hili, ila wanalipuuza kwa sababu dhamira yao si kuan-damana ili kushinikiza hoja zao zisikilizwe, ila kutafuta vurugu ili kuitusi serikali mbele ya marafiki zao wanaodhamini utendaji wa chama chao.

Huu ndio ukweli amba Watan-zania wote wanapaswa kuufahamu. Bahati mbaya wanafanya haya mbele ya Rais ambaye amekuwa rafiki na kipenzi cha demokrasia. Rais anayetaka watu wafanye siasa bila kuingiliwa. Rais anayetafuta namna nzuri ya kudumisha umaja, mshikamano, ushirikiano na mari-dhiano ya kisiasa.

0712053949

HABARI DODOMA

Benki yaisaidia shule madawati

Na Thobias Mwanakatwe, MANYONI

BENKI ya CRDB imetoo msaada wa madawati 50 kwa Shule ya Msingi Majengo iliyopo Halmashauri ya Wilaya ya Manyoni mkoani Singida ili kuunga mkono jithada za serikali kuleta maendeleo ya elimu nchini.

Meneja wa CRDB Tawi la Manyoni, Hollo Gelleja, alisema kuwa benki hiyo imetoo msaada huo ili kuwawezesha wanafunzi kusoma vizuri na kutimiza malengo yao ya kupata elimu bora nchini.

Gelleja alisisitiza kuwa CRDB itaendelea kushirikiana na serikali kuleta maendeo kwa jamii ya wana Manyoni.

"Tunatambua Mama yetu Rais Samia Suluhu Hassan anafanya kazi kubwa sana kuhakikisha wananchi wanapata huduma katika sekta ya elimu, afya na zingine na sisi CRDB tunasema mama hawezi kutembea peke yake lazima itembee na mama, itembee na Taifa, itembee na mwananchi, itembee na wanafunzi ndio maana tumeuka na 'Keti Jifunze' ambayo inamsaidia mwanafunzi kutimiza ndoto zake," alisema.

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Manyoni, Jimson Mhagama, alilishukru CRDB kwa msaada huo amba alisema utawawezesha wanafunzi wa shule hiyo kusoma katika mazingira mazuri.

"Tunashukuru sana CRDB kwa msaada huu wa madawati naomba tuendelee kushirikiana na kutuunga mkono ili kuhakikisha jamii inapata huduma mbalimbali kama hizi," alisema.

Mhagama alisema bado wadau wa maendeleo wanahitajika kundelee kuunga mkono jithada za Serikali kuwaletea wananchi maendeleo

Alisema mwaka jana serikali ilio fedha kwa kwa ajili ya ujenzi wa vyoo vyaa shule na bado itaendelea kusaidia sekta ya elimu katika halmashauri hiyo.

Taharuki yatanda nyumba kuwekwa alama X

Na Paul Mabeja, DODOMA

WAKAZI wa mitaa ya Amani na Ndachi Kata ya Nkuhungu jijini hapa, wamekumbwa na taharuki baada ya watu wasiojulikana kuvamia nyumba zao kuwekwa alama ya X.

Mmoja wa wakazi hao, Sharifa Ayoub, alisema juzi wakiwa kwenye nyumba zao, walivamia na watu hao na kuanza kuwekwa alama hizo na kuandika bomoa.

Sharifa alisema walipowahoji watu hao, walijibu kama wanataka kujua sababu ya nyumba zao kuwekwa X wafike chumba namba 42 cha ofisi ya Halmashauri ya Jiji la Dodoma

kupatiwa ufanuzi.

"Walifika hapa na kuanza kuchora alama hizo nyumba zetu bila kushirikisha uongozi wa mtaa, hata gari walilokuwa wakitumia lilikuwa halina namba za usajili," alisema.

Alisema waliwapigia simu viongozi wao wa mtaa ili kuwafahamisha kuhusu watu hao kuvamia nyumba zao na kuwekwa alama hizo kisha kutoweka.

"Tunaomba Waziri wa Ardh. Nyumba na Maendeleo ya Makazi (Jerry Silaa) atusaidie kwani kuna watu amba wanadai kuwa wanahatimiliki ya maeneo haya ambazo zilishafutwa bado wanatusumbua," alisema na kuongeza:

"Tangu miaka mingi iliopita tumekuwa tukiishi hapa kwa

wasiwasi kwani kuna watu wanakamatwa na kupelekwa polisi, pia wengine wanapigwa na kutishwa." Abuu Kosta, alisema tangu mwaka 2013 wamekuwa wakinyanyaswa na watu hao wanaodai kuwa wamiliki halali wa eneo hilo.

"Tunanyanyasika sana, watu hawa wanatumia Polisi kututisha wakati tayari eneo hili tumepimwi na kutambuliwa rasmi, lakini bado yupo mmoja ambaye yeeye ndiye anatusumbua lakini tayari wakati wa uongozi wa Waziri Lukuvi alimfutia hati yake na kusema asisumbue wananchi," alisema.

Mwenyekiti wa Serikali ya Mtaa wa Amani, Aisha Kibwana, alisema wananchi wake wamekuwa wakipata usumbufu kuto-

kana na watu hao wasiojulikana kuvamia eneo hilo na kudai wamiliki halali na kuwashinikiza kubomoa nyumba zao. "Hili suala limekuwa la muda mrefu iko siku watashindwa kuvumilia kutaibuka machafuko hapa, kabla ya kufikia huko tunaomba waziri mwenye dhamana aje," alisema.

Diwani wa Kata ya Nkuhungu, Daudi Mkandi, alisema wamefuatilia tukio hilo hadi ofisi ya halmashauri hiyo na kujibiwa haihusiki.

"Hiki kitendo ni cha kihuni kwani tumefuatilia katika ofisi zote kujuu nani aliyesuika, hakuna aliyethibitisha kuhusika, hivyo wananchi wawe watulivu na sisi tutaendelea kufilya kazi," alisema Mkandi

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Kazi, Vijana, Ajira na wenye Ulemavu, Prof. Joyce Ndalichako (kulia), akizungumza na ujumbe wa Benki ya NMB, ulipomtembelea ofisini kwake, jijini Dodoma jana. **PICHA: IBRAHIM JOSEPH**

TANESCO: Wananchi anzisheni viwanda

Na Paul Mabeja, DODOMA

SHIRIKA la Umeme Tanzania (TANESCO) Mkoa wa Dodoma limewataka wananchi kuanzisha viwanda kuzalisha bidhaa kutohana na kuwa na umeme wa kutosha katika kituo cha Zuzu.

Rai hiyo ilitolewa jana na Meneja wa TANESCO Dodoma, Donasiano Shamba kwenye kikao cha kuelezea mikakati ya shiri-

ka hilo na miradi inayotekeleza kilichohudhuriwa na madiwani na polisi kata wa Halmashauri ya Jiji la Dodoma.

Shamba alisema ametoa rai hiyo kwa sababu Dodoma hauna uhaba wa umeme kutohana na uzalishaji mkubwa unaofanyika katika kituo cha Zuzu wa megawati 200.

"Mahitaji ya umeme ya Mkoa wa Dodoma ni megawati 61,

hivyo kwa kiasi hiki idadi iliyopo sasa ya watumiaji Dodoma iwe mara mbili ndiyo itakidhi uzalishaji huu wa megawati 200, tunatoa wito kwa watu kuwekeza katika viwanda ili umeme huu utumike.

"Katika mwaka huu wa fedha (2023/2024) tumepatiwa kiasi cha Sh. bilioni 14 na kati ya hizo, bilioni 6 ni kwa ajili ya kuboresha miundombinu yetu na kiasi king-

ine kupeleka umeme maeneo ya karibu na wananchi," alisema

Ofisa Usalama wa shirika hilo, Madega Dudu, alitaja changamoto wanazokabiliana nayo kuwa uharibifu wa miundombinu ya kusafirishia na kusambazia umeme, wizi wa vyuma, usalama, mafuta kwenye transifoma na nyaya za kopa.

"Tunaomba wananchi kutoa tarifa dhidi ya watu hawa am-

baa wanajiusisha na uharibifu wa miundombinu hii, tafti zi-naonyesha mafuta ya transforma wanayoiba yanachanganya na mafuta ya kukaangia chipsi kwa mikoa ya kanda ya ziwa na bahari wanakaangia samaki.

"Na wengine wanayatumia kwa ajili ya vipodozi na kiasi kikubwa yanatumika kutengenezea vilainishi vya mitambo," alisema Dudu

Wananchi washauriwa kutoa ushirikiano kwa wadadisi

Na Mwandishi Wetu, ZANZIBAR

WANANCHI wameshauriwa kutoa ushirikiano kwa wadadisi wa utafiti wa watu wenye uwezo wa kufanyakazi nchini ili kuhakikisha takwimu zitaka-zopatikana zinaakisi malengo yanayokusudiwa.

Ushauri huo ultolewa jana na Ofisa Kazi, Idara ya Ajira, Ofisi ya Rais, Kazi Uchumi na Uwekezaji, Mustafa Hassan Makame kwenye zoezi la marjabio linalofanyaika maeneo ya Michungwani Wilaya ya Magharibi 'B' Unguja.

Alisema utafiti huo ambaa utafanyika baadaye mwezi huu, utaizezesha serikali kufahamu uhalisia wa soko la ajira, nguvu kazi na ushiriki katika kupanga utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

Alisema pia utasaidia kujuu idadi ya vijana wasiokuwa na ajira na wanaotakiwa kuajiriwa

"Dhamira hasa ya kutafuta viasharia hivi kuisaidia Serikali kupanga mipango ya kutatua changamoto ya ajira," alisema.

Ofisa Dawati la Utafiti wa Watu wenye Uwezo wa Kufanyakazi Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Amina Mawazo Denge, alisema lengo ni kupata viashiria vya taarifa za soko la ajira na kuiwezesha serikali na wadaa wa maendeleo kupanga na kuhuishaa mikakati ya ajira nchini.

"Utafiti huu una viashiria vingi muhimu vinavyohusiana na mambo ya ajira nchini. Ni vyema wananchi kushirikiana na watafiti kufanikisha malengo ya serikali," alisema na kuongeza kuwa:

"Utafiti huu utasaidia Zanzibar na Tanzania kukakikisha inaanada mikakati ambayo itasaidia kupunguza tatozo la ukosafu wa ajira kwa vijana."

Sheha wa Michungwani, Fauzia Omar Mahawi, aliwataka wananchi kutoa ushirikiano kwa wadadisi kwa vile taarifa zao zitakuwa siri na kwa ajili ya matumizi yaliokusudiwa na serikali.

Baadhi ya wananchi waliohojiwa kwenye utafiti huo, waliseema watahakikisha wanatoa taarifa sahihi zitakazoiwezesha serikali kuzitafutu ufumbuzi changamoto za ajira hasa kwa vijana na wanawake.

Zoezi la utafiti wa watu wenye uwezo wa kufanyakazi lina-tarajiwa kufanyakazi mwishoni mwa mwezi huu nchini.

Kwa mara ya mwisho ulifanyika mwaka 2021 na kwamba litakuwa likifanyika kila mwaka badala ya miaka mitano.

Dk. Nchimbi atema cheche Zanzibar

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

KATIBU Mkuu wa Chama cha Mapinduzi (CCM), Dk. Emmanuel Nchimbi amesisisiza CCM itahakikisha inasimamia maridhiano ya kisiasa yaliyofikiwa kwa kuwa ndio njia pekee ya kuimarishe na kudumisha amani visiwani hapa.

Dk. Nchimbi aliyasema hayo jana visiwani hapa wakati akizungumza na wafuasi wa CCM katika Ofisi Kuu za chama hicho zilizopo Kiswandum baada ya mapokezi makubwa yaliyoambatana na matembezi yaliyoanza Michenzani.

"Nataka niwahakikishieni CCM chini ya mwenyekiti wake, Dk Samia (Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Samia Suluhu Hassan) itaimarishe usimamizi wa serikali zake (Serikali ya Muungano wa Tanzania (SMT) na Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ)), kuhakikisha inatimiza wajibu kwa kutekeleza ilani na kuwatumi kwa wananchi kwa uadilifu mkubwa," alisema.

SERIKALI YA UMOJA WA KITAIFA

Alisema chama hicho kina msimamo usiroyumba kuhusu umoa, utulivu na mshikama-

no wa nchi na ndio sababu kitaendelea kuunga mkono uwepo wa Serikali ya Umoja wa Kitaifa (SUK).

Nchimbi alisema waliozaliwa juzi wanawenza wasifahamu maana ya siasa za kuhasama zilizokuwepo Zanzibar, ambapo watu wa familia mmoja wamehasimana, lakini kuna wanaona kama SUK haina umuhimu wakati imesaidia kuwepo kwa utulivu na amani nchini.

Alisema mtu ambaye anaona serikali hiyo haina umuhimu, hajali maisha ya Watanzania na Wazanzibari na mwenye hamu ya kuona ikivunjika, wanatamani kunusa damu za watu, hivyo lazima wana CCM kushirikiana na kutoyumba na kuiunga mkono.

SHIME ACT WAZALEND

"Tunawapa shime wenzetu wa ACT Wazalendo wajue nao wanawajibu wa kuunga mkono Serikali ya Umoja wa Kitaifa na kama kuna mambo madogo madogo tuzungumze ndio maana ya maendeleo na mashirikiano, lazima tujuje wote ni Watanzania na suala la kupendana ni wajibu wa kiraia," alisema.

Alisema CCM ipo tayari kundelea kushirikiana na ACT Wazalendo kwani ni sehemu ya kuenzi Mapinduzi ya Zanzibar kwa sababu waasisi wake hawakukusudia kuwa na nchi

iliyojaa uhlasama, chuki na isiyo na umoja.

"Haya hayakuwa matarajio ya waasisi wa nchi yetu, waasisi wa chama chetu, waasisi wa Mapinduzi lazima wote tushirikiane tuziunge mkono serikali zetu kwakila inavyowezena," alisema na kuongeza:

"Nimekutana na makamu wetu wa CCM, Dk. Hussein Ali Mwinyi (Rais wa Zanzibar) nimeemuuliza unafikiri nini kuhusu Serikali ya Umoja wa Kitaifa akaniambia ni muhimu sana kwa Zanzibar na Tanzania nikasema Alhamdulillah."

Katibu mkuu huyo, alisisitiza kuungana na kuwa kitu kimoja na kuwataka wana CCM kuvunjamakundi.

"Unapotaka kupika unawasha moto lakini unapopakua unazima moto wako, ni mjinga peke yake anayekoleza moto wakati ameshapakua, utakufa kwa joto," alisema.

WALIOSHINDWA, KUSHINDA

Alisema wale walioshinda katika chaguzi wanatakiwa kuwa wanyenyevu na walioshindwa lazima wajue kushinda na kushindwa kupo kwenye mapenzi ya Mwenyezi Mungu.

Alitoa mfano kuwa amegombea mara 27 na kushindwa mara sita na wala haikuwa shida

kwake.

Alisisitiza kuwa ukiamua kuwa mwanasiasa lazima ukubali kushindwa. "Mimi ni muumini wa mambu ya Zanzibar hata leo (jana) asubuhi wasaidizi wangu wameona niseme katika chai ya asubuhi sitaki chochote nataka nile urojo na ninamapenzi makubwa na Zanzibar na nina madeni makubwa ya malezi ya viongozi kutoka Zanzibar na katika kuandaliwa kwake kuwa kiongozi Zanzibar ina mchango wa kipekee" alisema.

WANACCM WAMPONGEZA

Wakizungumza baada ya mapokezi hayo, aliyekuwa Naibu Katibu Mkuu wa CCM, sasa ni injumbe wa wadhamini wa chama hicho, Vuai Ali Vuai, alimponeza Dk Samia kwa kuperendekeza jina la Dk. Nchimbi kwa kusema ni chaguo sahihi hasa kwa wakati wa sasa.

"Nasema haya kwa sababu ni mtu ninayemfahamu mwaka 1998 ndiye aliyeanza kuchaguliwa kuwa Mwenyezeki wa Vijana wa CCM Tanzania na wakati huo huo na mimi nikachaguliwa kuwa katibu mkuu wa umaja wa vijana CCM Tanzania," alisema.

Vuai, alisema Dk Nchimbi ni mtu anayemfahamu kuwa ana uwezo mkubwa wa uongozi, anaifahamu CCM na jumuiyi zake.

Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi akiwa katika mazungumzo na Uongozi wa Benki ya Biashara Tanzania (TCB), ukiongozwa na Kaimu Mwenyezeki wa Bodii ya Wakurugenzi, Dk. Isaack Shimba (wa pili kushoto) na Ofisa Mtendaji Mkuu, Adam Mihayo katika Ikuu Zanzibar hivi karibuni. **PICHA: MPI-GAPICHA WETU**

Wilaya ya Mjini kinara udhalilishaji

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

LICHA ya udhalilishaji wa kijinsia visiwani hapa kuripotiwa kupungua kwa kwa kipindi cha mwezi mmoja mwaka jana hadi kufikia 162, Wilaya ya Mjini imetajwa kuongoza kwa matukio hayo.

Kwa mujibu wa Meneja wa Divisheni ya Jinsia na Ajira kutoka Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Sabina Raphael Daima, takwimu hizo ni za matukio hayo yaliyopungua kwa mwezi huo wa Disemba kutoka 172 yaliyopotiwa kutokea Novemba mwaka jana.

Sabina, alisema katika

matukio hayo 162, waathirika wengi ni watoto kwa asilimia 81.5, wanawake (14.2) na wanaume (4.3).

Alisema mionganoni mwao wasichana 101 sawa na asilimia 76.5 na wavulana 31 sawa na asilimia 23.5.

Alisema matukio ya kubaka na kuingilia kinyume na maumbile yameripotiwa kupungua kwa mwezi huo wa Disemba mwaka jana.

Alisema kulingana na takwimu hizo, idadi ya matukio hayo kwa mwaka imeongezeka kwa asilimia 5.2 kutoka 154 yaliyopotiwa Disemba 2022, hadi kufikia matukio 162 ya Disemba 2023.

Sabina alizitaja wilaya inayongoza kwa matukio ya ukatali na udhalilishaji kuwa ni ya Mjini ikilinganishwa na wilaya nyingine kwa kuwa na matukio 41 sawa na asilimia 25.3.

"Inayofuata ni Wilaya ya Magharibi A Unguja yameripotiwa matukio 33 sawa na asilimia 20.4. Wilaya ya Mkoani imeripotiwa kuwa na idadi ndogo ya matukio manne sawa na asilimia 2.5 ikilinganishwa na wilaya nyingine," alisema.

Kwa upande wa ubakaji, alisema Mjini inaoongoza kuwa na idadi cubwa ya matukio 13 sawa na asilimia 18.3 ya vitendo hivyo, ikilinganishwa na wilaya nyingine.

"Kati ya matukio 72 ya ubakaji yaliyopotiwa kwa mwezi wa Disemba 2023, matukio 11 ya ubakaji sawa na asilimia 15.3 yameripotiwa kwa wanawake na 61 kwa wasichana sawa na asilimia 84.7," alisema.

Alisema kati ya matukio hayo ya Desemba, 132 sawa na asilimia 81.5 yanafanyiwa uchunguzi na polisi, 28 sawa na asilimia 17.3 yapo Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka na mawili saw ana asilimia 1.2 majalada yake yamefungwa na Polisi.

Sabina alisema kwa mwaka jana kulikuwa na matukio 1,954 ya ukatali na udhalilishaji wa kijinsia yaliyopotiwa na waathirika 1,959.

ROMA

UKURASA 12

JUMAMOSI JANUARI 20, 2024

Nipashe
MWANGA WA JAMII

BT
**BURUDANI
TELE**

HANA KOROME?

Kuna usemi kwamba wanaume wameumbwa na koromeo kooni ili kumwezesha kuwa na uvumilivu na kuhifadhi mambo mengi yanayoumiza.

Hata hivyo, katika sakata la Baba Levo na mke wake Salma Mdoli maarufu kama Mama Ruby, watu mbalimbali wame-jitokeza kutoa maoni yao na wengi wanamlaumu Baba Levo kwa kudai hana sifa hizo na kuwa chanzo cha kuendeleza mgogoro huo.

Baadhi ya watu wamedai kwamba Baba Levo ameone-kana hana uvumilivu na subira, badala yake amezidi kuuwasha moto kutokana na kauli zake tata alizozitoa kupitia vyombo vya habari.

Chanzo cha ugomvi huo ni baada ya mama Ruby kumlalimikia msanii wa vichekesho As-mah kwamba anataka kuvunja ndoa yake na kumtahadharisha amuache mume wake.

Moto ulilipuka zaidi baada ya Baba Levo kurejea kutoka safari yake ya kikazi nichini China akiwa na zawadi kwa ajili ya Mama Ruby na Asmah. Jambo hilo lilimkera Mama Ruby, na aliamua kumkemea.

Kwa upande wake, Baba Levo

akizungumza kupitia kituo kimo-ja cha redio, amemlaumu mama Ruby kwa kutokwa na heshima na kwamba hawezu kumuchaka Asmah kwa matakwa yake ku-tokana na mema aliyomfanyia wakati alipopitia mengi yaliyo-fanywa na mke wake.

Baadhi ya watu wakiwamo wasanii maarufu, wameingilia kati suala hilo na kuwataka wote wawili wajizuiue kutoa maneno makali hadharani wakitambua wao ni wanandoa mazungumzo.

Mtangazaji na msanii wa filamu, Mwijaku amemlaumu Baba Levo kwa kuendeleza malumbano hayo kupitia kituo cha redio kwani haitatui tatizo hilo kama anavyofikiria.

“Huwezi kumsema mke wako kupitia redioni, huko ni kukosa nidhamu na maadili. Lazima tutambue ugomvi wa ndani hu-ishia ndani huko huko na kyleta nje ni vibaya na haipendez,”

amesema Mwijaku.

Ameshauri baba Levo, kurudi nyumbani kwake na kuzun-gumza na mama Ruby katika hali ya utulivu na kupata suluhu itakayodumisha mapenzi yao.

BASI SAWA

Roma awaingiza watu kwenye kifo

WATU wengi wamefuata nyayo za msanii wa rap nchini, Roma Mkatoliki, kwa kutembelea mtando unaotabiri siku ya kifo chao.

Hivi karibuni Roma Mkatoliki aliwashangaza mashabiki zake baada ya kuudai kwamba am- etabiriwa kifo chake kitatokea mwaka 2028.

Kupitia ukurasa wake wa X, Roma alichapisha kwamba mtando wa Google umetabiria kifo chake kitatokea Januari 12 mwaka 2028 ndio itakuwa mwisho wa uhai wake.

Baadhi ya mashabiki walifufuta mtando huo na kutafuta neno 'Death Clock' na kisha walimuju na wao pia wamepatiwa siku zao za mwisho za kuishi duniani kama ilivyo kwa msanii huyo.

Leah Fashion awatisha mastaa wa mitindo

MREMBO anayekuja kwa kasi kwenye tasnia ya burudani na mitindo Bongo. Leah Fashion, ametamba kuwa mwaka 2024 awatwesha mastaa kwenye majukwaa mbalimbali ya mavazi. Akizungumza na BT, Leah amesema tayari ameweka mipa- ngo yake sawa, hivyo mashabiki wa mitindo na ubunifu watarajie kumuona kwenye majukwaa makubwa akinadi mavazi.

"Hao mastaa kwenye tasnia wajipange, kazi yangu inaonegeda nadhani mwaka huu nitawakimbiza wakongwe kwa kazi za kibunifu kwenye majukwaa na hata mitandao- ni," amesema Leah Fashion ambaye anapatikana kupitia Instagram @Leahfashion

DIAMOND HABANDUKI PENZI LA ZENJI

HATIMAYE bosi wa lebo ya muziki ya WCB, Naseeb Abdul, maarufu kama Diamond Platnumz ameonekana kubadilisha mtaza- mo kwa kusisitiza ataendelea na uhusiano wa kimpenzi na Zuchu.

Hivi karibuni baada ya mama yake kusisitiza kwamba hatambui mapenzi ya mtoto wake na Zuchu Diamond aliandika kwenye ukurasa wake wa Instagram kwamba yuko singo.

Hata hivyo baada ya siku mbili, alibadilisha msimamo huo na kueleza kwamba hawezia maisha ya upweke na badala yake ameamaua kuendelea na mpenzi wake kutoka Zanzibar yaani Zuchu.

FILAMU

Msuto Daily: Umbea utakukondesha

Na Adam Fungawango

KWA wale wanaoishi kwenye nyumba za kupanga mijini, au hata kujenga nyumba uswahilini wanajua jinsi gani huko watu wanaishi.

Wenyewe wanakuita 'uswazi.' Ni sehemu ambayo wanaishi watu mchanganyiko, kutoke kwenye mikoa tofauti, utamaduni tofauti, mazingira tofauti na hata malezi tofauti.

Sasa wanapokutana pamoja, hasa kweenye nyumba za kupanga inakuwa balaa. Filamu ya 'Msuto Daily', imelenga si tu kuburudisha, lakin pia kufundisha na kuelemisha, kukanya juu ya tabia ya kufitinisha watu.

Imchezwala Riyama Ally, Ally Salum Mboto, Selemani Barafu, Diana Kimaro, Ummy Mohamed, Maina Thadei, Najma Ally, Zainabu Ally na wengineo.

Riyama ambaye anacheza kama 'Mama Tatu' ni mke wa Mboto. Wanaishi nyumba ya kupanga.

Lakini tabia ya Mama Tabu ni kugombanisha wapangaji wanzake.

Akawagombanisha mtu na dada yake wa baba mmoja, lakin mama tofauti amba walikuwa wakiishi chumba kimoja, lakin akatumia lugha ya ulaghai kila mmoja akimpa maneno ya uongo na akafanikiwa kwagombanisha.

Akamgombanisha mpangaji mmoja na mkewe, kiasi kwamba nyuma ikawa

hailiki wala hailaliki.

Kuna mtu na rafiki yake mabachela amba walikuwa wanaishi chumba kimoja, nao akawangilia na kwagombanisha kwa maneno ya uongo, akaenda kwa yule asiyelipa kodi na kumwambia mwenzake anamsema kuwa wanalala bure, hivyo kuna siku atamtimua.

Mbali na hayo akawa anachukua pesa kwa jamaa mmoja wa bodaboda ili amkuadie dada mmoja mpangaji wenzake.

Kwa dereva wa bodaboda aliendelea kuchukua pesa, huko akimwambia kuwa yule dada amekubali, kumbe si kweli.

Wakaenda kukodisha matarumbeta na 'kigoma cha Uruguay', kwa ajili ya tu ya kumsuta Riyama.

Lakini za mwizi arobaini, taratibu waliogombana wakaanza kumjua mbaya wao. Mama mwenye nyumba akaitisha

kikao na kila mmoja akaanza kueleza jinsi alivyogomba na mwenzake na tato ni nini.

Kila aliyesimama na kuongea, alimtaja moja kwa moja Riyama au mama Tatu kuwa ndiye aliyemwambia maneno hayo.

Dhahiri sasa ikawa yeye ndiye mbea na mgombanishi. Hapo yakaisha. Lakini kumbe wapangaji wa kike wakawa na jambo lao.

Wakaenda kukodisha matarumbeta na 'kigoma cha Uruguay', kwa ajili ya tu ya kumsuta Riyama.

Na kweli ilikua timbwili la aina yake nyumbani hapo.

Sallam SK yote amtupia Mungu

TUKIO la kuungua moto studio ya radio ya Mjini FM, mmliki wake ambaye pia ni meneja wa Diamond Platnumz, Sallam SK amewashukuru Watanzania kwa naye bega kwa bega katika tukio hilo.

SK kupitia ukurasa wake wa Ins-

tagram aliweka picha za studio hiyo iliyoungua moto na kueleza kila kitu kinapangwa na Mungu, hata hivyo aliumia sana.

Amesema kwamba kituo hicho cha radio kimesharejea hewani na kazi zinaendelea kama kawaida.

HARUFU YA NGOMA 10 MPYA 2024

Na Adam Fungawango

WASANII wamechafukwa. Ni kama vile mashindano kwani kila mmoja ni kama alikuwa anasubiria mwaka mpya ili atoe ngoma mpya au ashirikishwa.

Baada ya zile ngoma 10 zilizotambala mwaka 2023, zilizotolewa kwa awamu mbili kutokana na mashabiki wengi kupendezeza baadhi ya nyimbo zilizoachwa, leo tumeamua kuweka ngoma 10 mpya ambazo tayarizime- achiwa na wasanii mara tu baada ya 2024 kuingia.

Mpaka sasa katika ngoma zote wasanii wa kieme ndiyo walioonekana kuuchangamka mwaka mpya, nadhani wa kike bado wanavuta kasi.

Rayvanny - Down

Ni kama waliacha kwanza wale mwaka mpya. Tarehe mbili tu, msanii Rayvanny akatoa ngoma yake mpya kabisa iitwayo 'Down.'

Ngoma hii ndiyo inayoshikilia rekodi ya kuwa kwanza kabisa ya bongo fleva mwaka huu wa 2024, ikitoka kwa mfumo wa video.

Roma ft Chid Benz-Nasikia Harufu

Kesho yake, Januari 3, msanii nguli wa muziki wa hip hop, Roma Mkatoliki, akatoa ngoma yake ya kwanza za mwaka huu kwa mfumo wa video, akamshirikisha mkongwe mwenzake, Chidi Benzi, wimbo unaithwa, 'Nasikia Harufu.'

Diamond Platnumz - I know

Siku moja baadaye, hiyo ni Januari 4, kama kawaida bwana mkubwa hapitwi na jambo.

Diamond Platnumz, akaibuka na ngoma yake ya kwanza kwa mwaka 2024, iitwayo 'I Know.' ambayo ipo kwa mtindo wa video.

Beka Flavour-Missing You Ft Masile

Siku hiyo hiyo, kama wameambizana, Beka naye akishirikisha Masile akatoa ngoma moja kali, akaita 'Missing You', ambayo ipo kwenye mfumo wa video. Kumbuka ni Januari 4 hiyo.

AY ft Ali Kiba ft Joh Makini - Pull Up

Mkongwe AY, ambaye kwa sasa anajitaa AY Masti, akusanya wakongwe wanzake, Ali Kiba na Joh Makini, akatoa ngoma yake akaita 'Pull Up', akiitoa Januari 5.

Ben Pol ft Darassa - My Life

Bwana mkubwa Ben Pol naye akaona wala isiwe tabu. Na ye ye akamwenda mshikaji wake Darasa na kumwambia watoe ngoma yake kipindi hiki hiki ambacho mwaka nado mbishi.

Ilikua ni Januari 9, msanii huyo akapandisha ngoma yake mpya, aliyoitia 'My Life.'

Joh Makini ft Ben Pol - Makasia 'Kilimo Edition'

Ni siku hiyo hiyo ya Januari 9 ambapo msanii mkongwe Joh Makini alipotoa ngoma yake mpya na ya kwanza mwaka huu, akaita 'Makasia, Kilimo Edition', na hakuwa peke yake, ye ye akaamu kushirikisha Ben Pol.

Marioo Ft Harmonize - Away

Marioo naye akaona wala usiwe tabu. Yaani mwaka mpya huu nisitoe ngoma, haiwezekani.

Akaibuka na ngoma yake akishirikisha Harmonize, unaoitwa, 'Away.'

Ilikua ni Januari 11 ambapo pini hili lilitoka rasmi na kuanza kuonekana na kusikika kwa watu.

Dayoo ft Rayvanny-Huu Mwaka

Dayoo ye ye aliymuata Rayvanny na kumwambia akata kutoa ngoma mpya mwezi Januari na lazima aweke 'voko' yake hapo. Na kweli, ngoma ikatoleea Januari 12, ikitwa, 'Huu Mwaka.'

D Voice ft Lava Lava - Turudiane

Ngoma zilizidi kumimika mwezi huu wa Januari, D Voice naye akaona wala isiwe kesi, na ye ye akamtafuta 'mwanaye', Lavalava na kumwambia wapige kitu chao kipywa cha mwaka huu.

Januari 13, wakaifaya ngoma iitwayo, 'Turudiane.'

Yemi ya nini useme yote?

MWANAMUZIKI mkali kutoka Nigeria, Yemi Alade amesema im-ekuwa vigumu watu kufahamu asili yake kama yeye anatoka kabilia la Yoruba au Igbo.

Akifunguka kuhusu historia yake, amesema makuzi yake yametokana na nyumba ya watu wenye tamaduni mbili tofauti na zinazoheshimika nchini humo.

Yemi ambaye hivi karibuni alialikwa kutumbuza katika ufunguzi wa michuano ya soka ya mataifa ya Afrika nchini Ivory Coast, amesema baba yake anatoka kabilia la Yoruba na mama ni Igbo, hivyo alikuwa katika mazingira ya kufurahisha na yenye kulindwa sawa.

"Sikuwa na ufahamu kuhusu tofauti za makabila hadi baadaye nilipokuwa, hasa wakati watu walipobishana ikiwa mimi ni Yoruba au Igbo, amesema.

**Cynthia
wakumbushe
uchungu wa mzazi**

MWIMBAJI wa Nigeria, Cynthia Morgan, amewajia juu Wanigeria akidai wanamnyanya mzee Joseph Aloba ambaye ni baba yake Mohbad.

Cynthia ameandika kwenye ukurasa wake wa Instagram kuwa baba wa marehemu Mohbad, anaonewa kwa kile anakopititia katika kulinda mali ya mtoto wake.

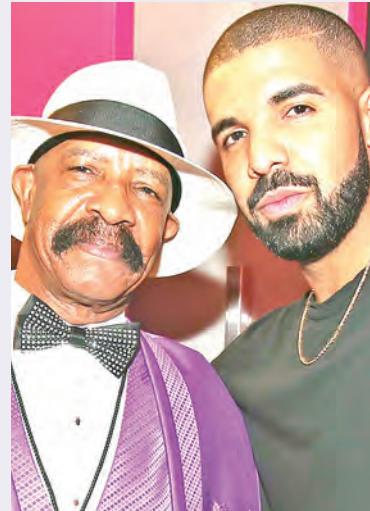
Amesema hata kifo cha Mohbad kilikuwa kina utata, lakini Wanigeria wanaungana na mpenzi wa marehemu ambaye anadai haki ya kumiliki mali na kumweka kando baba yake ambaye ana uchungu wa kumpoteza mtoto wake.

Funke kweli kiboko ya ndoa

MWIGIZAJI kutoka Nollywood, Funke Akindele amesema katika ndoa zote alizopita, yeze hakuwa sababu ya kuvunjika bali ni wanaume wenyewe.

Akizungumza hivi karibuni, msanii huyo wa filamu za Nigeria, amesema kwamba yeze ana kawaide ya kuchukua hatua pale anapoona ndoa inataka kuanguka, lakini hiyo haina maana amekuwa chanzo.

"Kwangu mimi usiposhindwa huwezi kufanikiwa, lazima uendelee kujaribu lakini unatakiwa kuijinua na kuinuka tena kwangu mimi naona vikwazo ni sehemu ya maisha na sio kushindwa na ukiniuliza ulishindwa kwenye ndoa nitajibu hapana," amesema.

Drake amfurahia baba yake

RAPA kutoka nchini Canada, Drake amekuwa na furaha baada ya kuona wazazi wake wanaungana tena baada ya miaka 15,

Kwa miaka mingi, Drake amekuwa akiwatunza wazazi wake kwa usawa, licha ya wote kutenganishwa mipaka ikiwa baba yake yuko Memphis nchini Marekani na mama yake anaishi naye Toronto huko Canada.

Kwa mujibu wa mtandao wa HotNewHipHop, Drake alisaidia zoezi la baba yake kupata kibali kuingia nchini humo na kuungana tena kama familia moja.

Ayo akumbuka maisha ya utotonii

MWIGIZAJI Ayo Edebiri, amefichua kwamba utoto wake ultitawaliwa na maisha ya misimamo mikali ya kidini.

Akihojiwa na gazeti la The Times la Uingereza, amesema wakati akikua baba na mama yake walikuwa wakizungumzia utii wa dini na maadili yasi-yopinda.

Msanii huyo mzaliwa wa Boston Massachusetts, Marekani ameeleza kuwa kama mtoto wa pekee walikuwa wakizungumza naye kama mtu mzima na alikuwa akipenda maisha hayo ambayo anayakumbuka kila siku.

HABARI KASKAZINI

Hospitali Korogwe rasmi kielektroniki

Na Oscar Assenga,
KOROGWE

SHIRIKA la Kimaifa la Maendeleo la Ujerumani (GIZ) limetoea msaada wa vifaa vya kielektroniki kwa Hospitali ya Mji wa Korogwe mkoani Tanga kwa lengo la kuboresha utendaji kazi na huduma kwa wagonjwa.

Msaada wa vifaa hivyo ambaa umetolewa kwa hospitali hiyo kupitia Wizara ya Afya, utaiwezesha serikali kupata taarifa nyeti za usimamizi wa hospitali za umma nchini, ikiwemo ya Korogwe.

Vifaa hivyo vya teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) ni mahususi kwa ajili ya kutumia mfumo wa kielektroniki wa ukusanyaji taarifa za wagonjwa wanaofika hospitalini hapo na utoaji wa huduma za matibabu.

Kaimu Meneja wa Mradi wa Afya GIZ Tanzania, Erick Msffe, alisema zaidi ya wafanyakazi 150 katika hospitali hiyo wamepatiwa mafunzo ya kutumia mfumo huo wa kielektroniki wa GoTHOMIS kabla ya kufungwa kwa vifaa hivyo ambavyo uwekezaji wake wa awali umegharimu Sh. milioni 200

Kwa mujibu wa Msffe, ufungaji wa vifaa hivyo ume-lenga kubadilisha taratibu za kiutawala na kiafya katika hospitali hiyo kwa kuondoa matumizi ya kumbukumbu za karatasi.

Aliyataja malengo menge kuwa ni kuboresha uhifadhi na upatikanaji wa takwimu za wagonjwa, kuiongeza hospitali ufanisi na kupunguza makosa katika takwimu.

Mkoa wa Tanga una hospitali 18 zinazofadhiliwa na GIZ katika eneo la TEHAMA.

Mganga Mfawidhi wa Hospitali hiyo, Dk. Heri Kilwale, alisema kubadilika kutoka matumizi ya makaratasi hadi mifumo ya kidijitali, kutawasaidia watoa huduma za afya kupata taarifa za mgonjwa kwa wakati na salama.

Alisema pia kutapunguza muda wafanyakazi wa kujaza makaratasi mengi na wataalamu wa afya kupata muda wa kutoa huduma kwa wagonjwa hivyo kuongezeka ubora.

Wafugaji wazidi kumiminika Handeni

Na Cynthia Mwirolezi,
ARUSHA

KAYA 72 zenyenye watu 515 na mifugo 2,206 zime-hama kwenye ardhi ya Mamlaka ya Hifadhi ya Eneo la Ngorongoro (NCAA) na kwenda kuanza maisha mapya katika kijiji cha Msomera, Handeni mkoani Tanga.

Maeneo mengine yaliyotengwa na serikali kwa ajili ya wanao-hama kwa hiari Ngorongoro ni kijiji cha Kitwai kilichoko Simanjiryo mkoani Manyara na kijiji cha Sauni, Kilindi mkoani Tanga.

Akizungumza juzi wakati wa kuwaaga wafugaji hao, Kamishna wa Uhifadhi wa NCAA, Richard Kiiza, alisema kundi hilo ni kubwa kuliko mengine yaliyotangulia kuondoka kwa hiari katika eneo hilo la hifadhi baada ya kuijandikisha.

Kwa mujibu wa Kamishna Kiiza, hadi sasa zaidi ya kaya 1,070 zimejiandikisha kuhama katika eneo hilo kwa hiari. "Kadri ujenzi wa nyumba za makazi unavyoendelea kukamilika katika vijiji vya Msomera, Kitwai na Sauni, idadi ya wananchi wanaojandikisha nayo inaendelea kuongeze-

ka. Mpaka sasa tuna kaya 1,070 zilizojiandikisha zikisubiri kuondoka kwa hiari. "Kazi ya ujenzi wa nyumba 5,000 Msomera, Sauni na Kitwai inaendeela chini ya SUMA JKT (Shirika la Uzalishaji Mali la Jeshi la Kujenga Taifa) na tayari zaidi ya nyumba 360 zimekamilika na nyinge zaidi ya 2,000 ziko katika hatua mbalimbali za ujenzi," alisema.

Awali, Meneja wa Mradi wa Kuhamisha Wananchi Waishio ndani ya NCAA, Kamishna Msaidizi Mwandamizi wa Uhifadhi Fedes Mdala, alisema kuhamma kwa kundi hilo kunafikisha

kaya 749 zenyenye watu 4,337 na mifugo 19,915 kuondoka katika hifadhi hiyo.

Mkuu wa Wilaya ya Ngorongoro, Kanali Wilson Sakulo, alisema haki za binadamu zimezingatiwa ikiwa ni pamoja na kulipwa stahiki zote za msingi kwa wananchi wanaohama kwa hiari katika hifadhi hiyo.

Baada ya hapo, wananchi hao wanapatiwa nyumba zenyenye hati kwenvye eneo la ukubwa wa ekari 2.5, shamba ekari tano, huduma za maji, shule, afya, barabara, mabwawa, majosho, minada, umeme na mawasiliano.

Muuguzi Daraja la Pili katika Kitengo cha Endoscopia Hospitali ya Rufani ya Mount Meru, Ruth Lijimbe (kushoto), akitoa maelezo kuhusu kifaa cha kuchunguza magonjwa ya tumbo kwa maofisa kutoka Wizara ya Afya, TAMISEMI na waandishi wa habari wanaotembelea kukagua miradi ya afya iliopata fedha za mfuko wa pamoja wa afya ya msingi, mkoani Arusha, jana. Kulia ni Mganga Mkuu wa Mkoa wa Arusha, Dk. Charles Mkombachepa. **PICHA: CHRISTINA MWAKANGALE**

Posta yajikita biashara mtandao

Na Cynthia Mwirolezi,
ARUSHA

POSTAMASTA Mkuu wa Shirika la Posta Tanzania, Maharage Chande, amesema shirika hilo linaendelea kutumia teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) kufanya biashara mtandao ili kukidhi ushindani wa bidhaa katika ukanda wa Afrika na Dunia.

Akizungumza jana wakati wa Maadhimisho ya Miaka 44 ya Umoja wa Posta Afrika (PAPU), Chande alisema shirika hilo kwa sasa linafanya mabadiliko makubwa ya kuboresha huduma ili kuendana na kasi ya teknolojia ambayo inakua kwa kasi duniani.

"Tunatekeleza sera na mijango ya nchi katika kukuza biashara mtandao ambayo inajumuisha usafirishaji wa vipeto kwa njia ya haraka ambapo tumeshafun-gua vituo vya utimilifu Arusha,

Zanzibar, Dodoma na Dar es Salaam ili ndani ya siku mbili mtu akiwa sehemu yoyote duniani anapokea mzigoto wake," alisema.

"Miaka 1 iliopata tulikuwa tunafanya bajeti kubwa ya uuza jiwa ndani ya mabango makubwa ili tuwafikie wateja wengi wanaotumia zaidi huduma zetu, lakini leo mambo yamebadilika tukitumia tweet moja tu inawafikia mamilioni ya watu kwa hiyo na sisi Shirika la Posta lazima tubadilike kulingana na mabadiliko ya kidijitali yanayoikumba Dunia nzima," alisema.

Alisema wanampango wa kutengeneza mfumo wa kuwawezesha wananchi kuhuhisha vivambulisho vyao mbalimbali, zikiwemo hati za kusafiria na vya uraia (NIDA) na vingine vitakavyokuwa vinatambulika kwa wakati huo.

Kaimu Katibu Mkuu Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolo-

jia ya Habari, Celestine Kakele, alisema wanajivunia kama nchi kutimiza ndoto ya waasisi wa Afrika kwa kuwawezesha upatikanaji wa jengo hilo la makao makuu ya PAPU barani humo.

"Kutekeleza majukumu ya kiserena na kibashara katika mashirika ya posta kwa nchi za Afrika ni jambo muhimu, lakini kuna mambo chanya yanayoathiri utoaji wa huduma ambayo ni lazima twende na wakati kwa kuwekeza kwa kasi ili tuisiachwe na teknolojia na utoaji huduma ya kibashara kwa njia ya mtandao," alisema.

Alisema serikali inajikita katika kuweka mikakati kuhusu teknolojia za muundo wa biashara mtandao ili kuhudumia wananchi wengi zaidi.

"Nawapongenza Shirika la Posta kwa hatua mliopiga katika kujidesha kidijitali ikiwemo usafirishaji wa vipeto maeneo

mbalimbali Afrika na duniani," alisema.

Waziri wa Habari, Mawasiliano Teknolojia na Posta wa Zimbabwe, Dk. Tatenda Mavetera, alisisisiza PAPU kuweka mikakati thabiti inayoendana na kasi ya kidijitali kuvuta zaidi wafanyakibashara kutumia huduma zao.

"Tunataka kuona PAPU ina-songa mbele katika uwekezaji wa posta ya kidijitali na kukuza biashara mtandao katika ukanda wa Afrika.

"Nikiwa Mwenyekiti wa Mipango ya Mawaziri wa masuala ya Posta nataka kuwahakikisha mipango yetu yote tunayojiwekea inatekelezeza kwa wakati," alisema.

Alisema uongozi wa juu wa umoja huo utahakikisha shirika la posta linaendelea kukua bari Afrika kwa kasi kwa kuimariswa mawasiliano na miundombinu ya kidijitali.

TULIKOTOKA, TULIPO & TUNAKOKWENDA IVORY COAST BAADA YA MIAKA 40

Na Adam Fungamwango

MPIRA. Timu ya taifa ya Cameroon imefani-kiwa kutwaa Kombe la Mataifa Huru Barani Afrika kwa kuifunga timu ya taifa ya Nigeria mabao 3-1 katika mechi iliyochezwa Uwanja wa Felix Houphouet-Boigny, Abidjan nchini Ivory Coast.

Mabao ya Cameroon yame-fungwa na Rene Brice N'Djeya dakika ya 32, Theophile Abega dakika ya 79 na Ernest-Lottin Ebongue dakika ya 84, na la Nigeria ambao walitangulia ku-funga dakika ya 10 ya mchezo liliifungwa na Garba Lawal."

Ilikuwa ni sauti ya mtangazaji wa Taarifa ya Habari ya Radio Tanzania Dar es Salaam. Ilikuwa ni siku moja baada ya mechi hiyo kuchewza.

Mechi hiyo iliyochezwa Machi 18, 1984 ambapo fainali hizo zili-chezwa nchini Ivory Coast.

Matokeo yakatangazwa kwe-nye Taarifa ya Habari kesho yake Machi 19, michuano hiyo inafanyika tena kwenye ardhi hiyo ikiwa ni miaka 40 imep-ita, tangu wakati huo likiitwa Kombe la Mataifa Huru mpaka sasa ambapo inajulikana kama michuano ya Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON).

Ilikuwa ikiitia hivyo wakati huo kwa sasa si nchi zote Afrika zilikuwa huru. Zingine bado zili-kuwa zinatawaliwa, na hivyo zilitengwa kwa ajili ya kuwa-nyesha waliokuwa wakizitawala kuwa hawaungi mkono jambo hilo.

Dunia inakwenda kasi sana. Wakati mwinge vige ukiaa peke yako huwezi kuamini kama baada 40 kupita kila kila kitu kimebadilika.

Ukiwahadithia vijana wa kiza-zi cha sasa wanaweza kukuona unawaongopea, na wale ambao

Mechi ya fainali kati ya Cameroon iliyochezwa mabao 3-1 dhidi ya Nigeria mwaka 1984 na kutwaa kombe, katika AFCON iliyochezwa nchini Ivory Coast, ambapo mwaka huu im-eandalisha nchini humo baada ya miaka 40.

watakuamini baadhi wataangua vicheko na wengine kukuonea huruma.

Ukiwaambia kuwa zamani matokeo ya mechi za Mataifa ya Afrika, AFCON yalikuwa yakipatikana baada ya siku mmoja kupita, hapo yatatan-gazwa redioni, lakini kwenye gazeti ni baada ya siku mbili, watashangaa. Lakini ukweli ndi-yo ulivyo.

Huo nilioutoa juu ni mfano hai wa mechi hiyo ya fainali am-bayo yenye kwa sababu ili-kuwa fainali ilitangazwa kwenye taarifa ya habari, Redio Tan-zania Dar es Salaam.

Kwa nini taarifa ya habari, kwa sababu stori hiyo ni kubwa. Ni stori ya fainali ya Mataifa Huru Barani Afrika.

Mashabiki wa soka zamani wakisikiliza matokeo ya mechi za AFCON kwa kutumia redio, baada ya siku moja kupita.

Mashabiki wa soka wa sasa wakishangilia na kuangalia laivu mechi za AFCON moja kwa moja ikichezwa muda huo huo kutoka nchi husika iliyoandaa fainali hizo.

Na siyo hiyo, hata bingwa wa Klabu Bingwa Afrika alikuwa anatangazwa kwenye taarifa ya habari.

Lakini matokeo ya mechi hizi za kawaida tunazoiona zinaendelea, hutangazwa kwenye vipindi nya michezo, saa mbili kasorobo.

Vile vile hutangazwa kwenye redio siku moja baada ya mechi na siku ya pili kwenye gazeti.

Mfano mechi ikichezwa Jumapi-li, basi hapa Bongo hakuna anaye-juu matokeo mpaka kesho yake Jumatatu usiku saa mbili kasorobo kwenye kipindi cha michezo ndipo itakapojulikana kama mechi iliyochezwa jana nani alishinda. Na Jumanne ndiyo utaamka nayo gazeti.

Pamoja na kwamba tatizo hakukwa na mitando ya kijamii, lakini Tanzania pia haikuwa na televisheni kama baadhi ya nchi za Kiafrika.

Baadhi ya nchi za Kiafrika zili-kuwa na stesheni ya televisheni hivyo ziliweza kuangalia mechi hizo moja kwa moja, lakini Bongo ilikuwa ni giza tupu.

Leo hii mambo ni tofauti. Unaangalia watoto zako, mkeo sebuleni wakiangalia mechi laivu, yaani inaonyeshwa moja kwa moja muda ule ule wanaoangalia unaona wakati mwinge kama miujiza.

Halafu ukifkiria kipindi kile am-bacho wakati mwinge hata hiyo redio tu haipo kwa watu wote na wewe ulilazimika kwenda kusiki-liza kwa jirani, unaona kweli kuna maendeleo nchini.

Leo hii kwenye vibanda umiza na majumbani watu wanakaa kuangalia mechi za AFCON, kuangalia timu yao ya taifa la Tan-zania ikicheza laivu ni maendelea makubwa sana.

Ni tofauti na fainali kwa kwanza mwaka 1980, iliyochezwa nchini Nigeria hakuna yoyote wakati huo aliyepeata bahati ya kuiangalia laivu.

Watanzania walikuwa wanapata matokeo tu kopotia kipindi cha michezo, na timu ikitwaa ubing-wa siku hiyo inapata bahati stori hiyo inasomwa kwenye taarifa ya habari.

Leo ni miaka 40 kamili tangu Ivory Coast ilipoandaa michuano ya AFCON 1984, likichukuliwa na Cameroon kwa kuifunga Nigeria mabao 3-1, wakati ule matokeo tulikuwa tunasikiliza kwenye redio, leo tunaangalia laivu kwenye televisheni ni jambo la kushukuru hasa kwa kizazi ambacho kimepitia mapito hayo na leo kinashuhudi dia mabadiliko makubwa ya kite-knolojia.

Ni somo pia kwa kizazi cha sasa kuwa nchi hii imetoka mbali sana na sasa imepiga hatua kubwa ki-maendeleo

Tuma meseji 0716 350534

HABARI KIMATAIFA

Pakistani wajifungia kujadili Iran

ISALAMABAD, PAKISTAN

WAZIRI Mkuu wa Pakistan, Anwar-ul-Haq Kakar, ameitisha mkutano wa dharura na wakuu wa vyombo vya ulinzi na usalama kujadili msuguano kati ya nchi yake na taifa jirani la Iran.

Waziri wa Habari wa Pakistan Murtaza Solangi, alisema mkutano huo ulifanyika jana baada ya nchi hizo mbili kushambuliana kwa kutumia ndege zisizo na rubani na makombora.

Kulingana na Solangi, mkutano huo ulijadili maslahi mapana ya usalama wa taifa hilo katika kudhibiti mashambulizi ya Iran.

Umoja wa Mataifa na Marekani zimehimiza nchi hizo kuwa na uvumilivu, wakati nchi ya China ikijitolea kuwa mpatanishi katika mzozo huo.

Ofisa wa usalama wa Pakistan alieleza kwamba mkuu wa majeshi na mkuu wa idara za upelelezi walihuduria mkutano huo.

Waziri Mkuu Kakar juzi alikatisha ziara yake kuelekea Davos nchini Uswisi kuhuduria mkutano wa Jukwaa la Uchumi Du-niani.

DW

Tshisekedi kuapishwa leo, upinzani walegeza msimamo

WAKATI Rais Felix Tshisekedi anaapishwa leo kuendelea na nafasi hiyo kwa muhula wa pili, viongozi wa vyama vya upinzani nchini Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC) wamesitisha maandamano nchi nzima.

Wagombea hao Moise Katumbi, Martin Fayulu, na Floribert Anzuluni, badala yake wamewataka wafiasi wao kuelezea kutoridhika kwa kusimama na kusema hapana katika maeneo yote ya nchi hiyo.

Rais Felix Tshisekedi anatarajiwa kuapishwa kushika nafasi hiyo kwa muhula wa pili katika sherehe itakayofanyika mjini Kinshasa.

Akizinguza na wanahabari, Fayulu alisema wameamua kusitisha maandamano hayo kwa sababu hawawezi kuwapeleka watu wakauwawe.

Alisema Wakongo wote wanajua kuwa uchaguzi huo ulikuwa sawa na mchezo wa kugiza.

Desemba 27 mwaka jana, upinzani uliitisha maandamano ambayo yalipigwa marufu na mamlaka ya nchi hiyo.

Rais Tshisekedi alishinda katika uchaguzi mkuu uliofanyika Desemba 20, mwaka jana kwa kupata asilimia 73.27 ya kura zote.

Rais Felix Tshisekedi

Israel yasisitiza hakuna taifa huru la Palestina

TEL AVIV, ISRAEL

WAZIRI Mkuu wa Israel, Benjamin Netanyahu, amesema ameitaarifu Marekani kwamba anapanga kuanzishwa kwa taifa huru la Palestina baada ya kumalizika vita.

Katika mkutano na waandishi wa habari ulifanyika jana, Netanyahu alisesisita nchi yake itaendelea na mashambulizi katika Ukanda wa Gaza hadi ushindiki kamilii utakapopatikana.

Alisema ushindi huo utaambatana na kutokomeza kwa kundi la Hamas na kurudishwa mateka waliosalia wa Israeli.

Netanyahu alieleza mananikio hayo yanaweza kapatikana baada ya miezi zaidi.

Vita hiyo imesababisha vifo vya Wapalestina 25,000

katika eneo la Ukanda wa Gaza huku asilimia 85 ya wakazi wake wamekimbia makazi yao.

Hata hivyo, Israel iko katika shinikizo la kudhibiti mashambulizi yake na kushiriki katika mazungumzo ya kukomesha mapigano hayo.

Washirika wa Israel, ikiwamo Marekani wamehimiza kufufuliwa kwa mazungumzo ya kutafuta suluhu ya muda mrefu ili kuundwa kwa taifa la Palestina litakalopakana na Israeli.

Matumaini ya mataifa mengi ni kuona pande zinazozozana kurudi kwene meza ya mazungumzo kama njia pekee inayowezesha kupa tulu ya kudumu.

Lakini kutokana na maoni ya Netanyahu, inaonekana nia yake ipo kinyume na matarajio ya wengi.

Katika mkutano huo, waziri mkuu huyo alisema Israel lazima iwe na udhibiti wa usalama katika ardhi yote ya magharibi mwa Mto Jordan, ambayo itajumuisha eneo la taifa lolote la baadaye la Palestina.

"Hili ni sharti la lazima, na linapingana na wazo la mamlaka ya Palestina. Nini cha kufanya? Ninawaambia ukweli huu marafiki setu wa Marekani, na pia nilisimamisha jaribio la kuweka ukweli juu yetu ambaao ungeweza kudhuru usalama wa Israeli, " alisema.

Katika hatua nyingine, Jeshi la Israel limezidisha mashambulizi yake dhidi ya mji wa Khan Yunis ulioko kusini mwa Ukanda wa Gaza.

Katika mashambulizi hayo yaliyofanyika alfajiri ya Ijumaa, yalihusisha ndege

za kivita na mizinga iliyolenga maeneo mbalimbali ya mji huo.

Shirika la Habari la Palestina lilisema kuwa takriban watu wanenewa wakati wa shambulio la bomu lililolenga nyumba moja katika eneo la magharibi la Khan Yunis, huku shambulio lingine la anga likilipua vizuizi vilyowekwa kwenye nyumba za makazi.

Shirika hilo liliezea kuwa jeshi la Israel lililenga maeneo ya karibu ya Hospitali ya Al-Amal katika mji huo kwa mashambulio ya mizinga mikubwa na risasi.

Pia mashambulizi hayo hayakunusuru eneo la katikati ya mji huo kwa kupigwa mabomu yaliyoharibu nyumba na miundombinu ya barabara.

BBC

Wingu la moshi likitanda juu ya anga la mji wa Khan Yunis ulioko kusini mwa Ukanda wa Gaza baada ya vikosi vya Israel kushambulia kwa mabomu jana. PICHA: REUTERS

Mahakama Kenya yaruhusu kuanzishwa bima mpya ya afya

NAIROBI, KENYA

MAHAKAMA ya rufani nchini Kenya, imeruhusu utekelezaji wa sheria mpya ya bima mpya ya afya baada ya Mahakama Kuu kusitisha kutokana na sababu mbalimbali.

Wakitoa hukumu hiyo jana, majaji Patrick Kiage, Pauline Nyamweya na Grace Ngenye walisema kutokana na kusitisha kwa uanzishwaj wa mfuko huo wa afya, kuna hatari ya raia wengi ambao sio wahuksika katika kesi inayosubiri hukumu katika mahakama zingine

kukosa haki ya kulinda afya zao.

"Tunashawishika kuwa mkanganyiko, hatari na madhara kwa wananchi wanaosubiri kusikilizwa na kuamuliwa kwa rufaa hiyo ni suala gumu kwa waathirisha, itakuwa na athari ya kuiyanya rufaa kuonekana vibaya," zilisema hati za mahakama.

"Tunasitisha amri za Mahakama Kuu zinazozua utekelezaji wa Sheria ya Bima ya Afya ya Jamii ya 2023, Sheria ya Huduma ya Afya ya Msingi ya 2023 na Sheria ya Afya ya Kidijitali

ya 2023..." walisema majaji hao.

Hata hivyo, Kifungu cha 26(5) cha Sheria kinaweka usajili na mchango kuwa sharti la awali la kushughulikia au kupata huduma za umma kutoka kwa serikali ya kitaifa na kaunti au vyombo vyake na Kifungu cha 27(4) ambacho kinatamaka kwamba mtu atapata huduma za afya pale tu michango yao kwenye Mfuko wa Bima ya Afya ya Jamii inasimamishwa.

Wahuksika katika kesi hiyo wamepewa muda wa siku saba kuwasilisha pingamizi

la kimaandishi kuhusu vifungu vitatu vya sheria ya bima ya afya ya jamii amavyo vimesimamishwa.

Msajili wa mahakama ya rufaa baada ya hukumu hiyo atapanga tarehe ya kusikilizwa kwa kesi hiyo kabla ya Machi 3, mwaka huu.

Waziri wa Afya, Susan Nakhumicha ambaye alikwendwa mahakamani hapo alisema uamuzi wa Mahakama Kuu ulisababisha Wakanya wengi kunyimwa huduma ya matibabu kulingana na katiba ya nchi hiyo.

BBC

MATANGAZO MCHANGANYIKO

KUPOTEA KWA CHETI

Aminiel Richard Mnkeni anatangaza kupotelewa na cheti cha kidato cha nne chenye index namba **S.358/0060** kilichotolewa na Baraza la Mitihani la Taifa kuitia SHIGHATINI SEKONDARI mwaka 1994. Yeyote atakayekiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. Taarifa ya polisi: **KLR/RB/1539/2012**

CHANGE OF NAME BY DEED POLL
By this DEED I DAMAS KARLO LUENA of P.O.BOX 82, SONGEA do hereby absolutely renounce and abandon the use of name OF THOMAS KARU and in lieu thereof do assume and adopt this 2nd day of JANUARY2024 the name of **DAMAS KARLO LUENA**. AND IN PUSANCE of such change of name as aforesaid, I HEREBY DECLARE that I shall at all times hereafter, in all records, deeds and instruments in writing and in all dealings and transactions and upon occasions whatsoever, use and sign the said name of **DAMAS KARLO LUENA** as my name in lieu of the said name of **THOMAS KARU**.
AND I HEREBY AUTHORISE and request at designate and address me in the name of **DAMAS KARLO LUENA** only.
IN WITNESS WHEREOF I have here to subscribed my name of **DAMAS KARLO LUENA**.

Signed and DELIVERED at Songea by the said
DAMAS KARLO LUENA
Known to me personally this
2nd day of.....January 2024

NAME : GASTON MAPUNDA
SIGNATURE: .....
POSTAL ADDRESS : 987 SONGEA
QUALIFICATION: STATE ATTORNEY
COMMISSIONER FOR OATH

DEPONENT

STATE ATTORNEY
STATE ATTORNEY
STATE ATTORNEY
STATE ATTORNEY

Attestation stamp: **STATE ATTORNEY**

KUPOTELEWA NA KADI YA GARI

NICHOLAS DOMINIC FRANCIS ANATANGAZA
KUPOTELEWA NA KADI YA GARI,
GARI LENYE NAMBA ZA USAJILI **T 530 DPQ** AINA YA **TOYOTA RAV 4**
ATAKAYEIONA ATOE TAARIFA KITUO CHOCHOTE CHA POLISI
TAARIFA YA POLISI **MAS/RB/TR/02/2024**

KUPOTELEWA NA KADI YA GARI

Ndugu **SIMBA YUSUFU SIMBA** anatangaza kupotelewa na kadi yake ya gari lenye namba za usajili **T566 EBC**. Ametoa taarifa polisi na kupewa namba **PHQ/KAG/BUK/520/2024**. Kwa yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi kilicho karibu naye.

KUPOTELEWA NA KADI YA GARI

Ndugu **RAMADHANI HAMEDI RASHIDI** amepotelewa na kadi ya gari lenye namba za usajili **T931 DBP**. Ametoa taarifa polisi na kupewa namba **PHQ/KAG/MUL/558/2024**. 4. Kwa yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi.

KUPOTEA KWA VYETI

MIRIAMU PETRO NG'ENI anatangaza kupotea kwa cheti cha kidato cha nne chenye Index No. **S1861/0012/2017** kilichotolewa na baraza la mitihani la taifa kuitia **MERYA SECONDARY SCHOOL** mwaka 2017. Cheti cha kidato cha sita chenye No. **S0281/0654/2020** kilichotolewa na CHIEF IHUNYO GIRLS HIGH SCHOOL mwaka 2020. Yeyote atakayeviona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. TAARIFA YA POLISI: **PHQ/DOD/DOD/11137/2023**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

YASIN MOHAMED ALLY
ANATANGAZA KUPOTELEWA NA KADI YA GARI AINA YA **TOYOTA PREMIO** YENYE USAJILI **T621 BEV**
CHASSIS NAMBA **AT2100016000**, ENGINE NAMBA **4AL885639** YEYOTE ATAEOFANIKIWA KUIONA ATOE TAARIFA KITUO CHA POLISI KILICHOPO KARIBU NAE POLISI TAARIFA **PHQ/IRI/IRI/239/2024**.

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

EDWARD PETER MASHINGIA anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina Ya **BACKHOE LOADER** yenye jina la umiliki **MASCONS TANZANIA LIMITED** yenye usajili namba **T.978 DMH**, CHASSIS NAMBA: **CAT0426FCEJ400293** na ENGINE NAMBA: **CC200642**. Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. POLISI TAARIFA: **PHQ/DAR/UBU/8789/2024**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

WILLIAM TIBAKYETA MAGENZI anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina ya **TOYOTA NOAH** yenye usajili namba **T 740 DDB**, CHASSIS NAMBA: **SR400160155** na ENGINE NAMBA: **3S5029283**. Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. POLISI TAARIFA: **PHQ/ARU/ARU/1409/2024**

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA JUDICIARY

IN THE DISTRICT DELEGATE COURT OF MOROGORO AT MOROGORO PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE No. 686 of 2024

IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE TALUMBA MAIKO TALUMBA AND

IN THE MATTER OF APPLICATION FOR A LETTER OF ADMINISTRATION BY:- NEEMA ALEX LIBONGI

All persons claiming to have any interest in the estate of above-named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of probate (or letter of administration) is made to the above-named petitioner.

Objection to the grant should be filed on or before the 13 day of 02/2024

DATED at MOROGORO this 19TH day of 01/2024

KUPOTEA KWA KADI YA TREKTA

SHIRIKA LA UZALISHAJI MALI JKT SUMA JKT
Anatangaza kupotelewa na kadi ya Trekta, yenye namba za usajili **T 722 CER** Yenye Chassis Namba **T 2184710**, Engine Namba **E2187660** Yeyote atakayeviona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. Polisi Taarifa: **PHQ/KIL/MOS/1129/2024**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

LUSANI VICTORY NDENDYA anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina ya **TOYOTA NOAH** yenye usajili namba **T 134 DNP**, CHASSIS NAMBA: **SR400207461** na ENGINE NAMBA: **3SFE924Z852DM**. Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. POLISI TAARIFA: **MKO/TR/RB/09/2024**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

GEORGE MICHAEL WAKUGANDA anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina ya **TOYOTA ALPHARD DVY** yenye usajili namba **T998 DVY**. Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi. POLISI TAARIFA: **DAR/CEN/RB/27010/2023**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

CLIFFORD STEVEN NZALI ANATANGAZA KUPOTELEWA NA KADI YA GARI AINA YA **NISSAN SAFARI** YENYE USAJILI **T900 AJK** CHASSIS NAMBA **WYY60610215**, ENGINE NAMBA **R023426421X** YEYOTE ATAEOFANIKIWA KUIONA ATOE TAARIFA KITUO CHA POLISI KILICHOPO KARIBU NAE POLISI TAARIFA **PHQ/IRI/IRI/739/2024**.

OFISI ZA MATANGAZO MIKOCHENI INDUSTRIAL AREA,

PO.BOX 31042,

DAR ES SALAAM.

MOB:

+255 - 745 700 710.

E-mail: advertise@guardian.co.tz,

website:

www.ippmedia.com

KWA MAHITAJI YA KUTANGAZA SUMMONS, KUPOTEA KWA CHETI, KUPOTEA KWA KADI YA GARI/ PIKIPIKI NA USIMAMIZI WA MIRATHI.

TUPIGIE: +255 - 0677 020701

AU

**TEMBELEA OFISI ZA MATANGAZO MIKOCHENI INDUSTRIAL AREA,
PO.BOX 31042, DAR ES SALAAM.**

E-MAIL: ADVERTISE@GUARDIAN.CO.TZ

HADITHI

Mama mwenye nyumba-11

Na Adam Fungamwango
(0716 350534)

MWANTUMU, au mama Mwadawa, ni mwanamke ambaye muda wote yeye anachowaza ni umbea, ugomvi na kufitinisha watu.

Anawagombanisha majirani wasielewane, ndoa za majirani zake nazoz hiziko salama hajaziacha, kwani amekuwa akizitikisa.

Kwa bahati mbaya au nzuri anaishi kwenye nyumba ya urithi ya marehemu mama yake, yeye akiwa ndiye mama mwenye nyumba.

Cheo hicho cha Umama wa Nyumba asiyojenga, ndiyo akawa amepata fimo ya kuwapigia watu.

Wapangaji wanaopanga kwenye nyumba hiyo wamekuwa wakiishi kwa amri, manyanyaso, kufokewa kama watto wadogo. Ndani ya nyumba hiyo, wapangaji wamekuwa kama wakiishi bure au kwa mama wa kambo, huku silaha yake kubwa ikiwa ni kuwatishia kuwahamisha. Hebu fuatilia mwanzo na mwisho wa visa vya mama huyu.

Kundi zima lilifika kwenye nyumba hiyo inayosemekana kuwa msichana yupo ndani na mume wa mtu.

"Kwani wewe msichana upo na nani humo?" Yule mzee ambaye alikuwa anakaa nyumba jirani aksauliza.

"Niko peke yangu, mimi nimeachisha chumba na shoga yangu Zai, yeye amekwenda msibani, sasa huyu mama na wenzake na umati wote huu umetoka huko umevamia hapa unasema mimi nimechukua mume wa mtu!" Mwadawa alijibu akiwa dirishani.

"Sasa mbona umejifungia kama haku-na mtu humo ndani?" Aksauliza tena mzee huyo.

"Nimejifungia kwa sababu ya usalama wangu wala siko na mwanaume humu ndani. Yaani kundi lote hilo wanataka kuvivamia mimi wanipige!"

"Unawafahamu hawa waliokuja?"

"Huyo dada anayesema mumewe yumo humu na wenzake ni wapangaji na mama yangu, kila siku nyumbani ugomvi, leo wamenifuata huko wanantuhumu niko na mume wao, jamani." Mwadawa alizidi kukana akiwa chumbani, mlango ukiwa umefungwa na alikuwa anazungumza kupitia dirishani.

"Mimi sina, ninachotaka afungue tu mlango nihakikishe yumo au hayumo." Devota aliongea kwa hasira.

"Hapana mama, mlango hauwezi kufunguliwa hivi, watu wote hawa waliojazana nje, hapa tutakachofanya ni kutuma watu kwenda Serikali za Mitaa

SAUDA, binti mmoja mrembo anapata mwanaume na kubahatika kuolewa, lakini anakwenda kuishi kwenye nyumba ya familia ambayo mumewe Kassim na dada yake Havijawa wameirithi kutoka kwa baba yao mzazi. Binti aliona anakwenda kuishi kwa amani ili atengeneze familia yake, lakini kinachomkuta huko anajuta hata kwa nini alikubali kuolewa. Mara nyingi kuolewa ni jambo la kheri, lakini kwa Sauda inakuwa kinyume chake, kwani anakutana na wifi mtata, mkorofu, mbea, mchonganishi ambaye anaiweka ndoa ya binti huyo aliyeolewa na kaka yake kuwa ya mashaka, tabu, huzuni, isiyokuwa na amani. Hali hii inamchosha Sauda na kulazimika kudai talaka kurudi kwao? Fuatilia kisa na mkasa huu unaosimuliwa kwenye gazeti hili la Nipashe pekee.

@MSAMBA
0656122770

na kwa mjumbe ili waje na kama jambo hili lipo, basi taratibu zifuatwe bila kuvunjwa taratibu na sheria wala uvunjifu wa amani.

"Jamani eee, yupo mume wa mtu yupo hayupooo" Mtu mmoja alipaza sauti na kufuati na kelele za kushangilia kutoka kwa umati uliokuwepo uliokua unatishia pia amani.

Umati ule ulikuwa uko pale kwa ajili ya jambo moja tu. Kushuhudia fumanizi na si kitu kingine.

Na kila muda ulivyokuwa unazidi kwenda ndivyo watu walivyozidi kumi-minika. Ina maana walikuwa wanaambizana mitaani.

Haukipita muda mrefu walifika watu watatu, Mwenyekiti wa Serikali za Mitaa, Mjumbe na mtu mmoja ambaye ni Polisi Jamii.

Mwenyekiti alisimama katikati ya umati ulikuwa umemzunguka na kuanza kuongea kwa mamlaka aliyokuwa nayo.

"Jamani naomba mnisikize, mimi kama mwenyekiti wenu nimefika hapa, tulikuwa kwenye ofisi za kata tukapatataa hizi. Tumekuja hapa siyo kuleza ugomvi, au fumanizi kama tulivyo-sikia, lakini sisi kama viongozi na walinda usalama tumekuja hapa kuhalikisha kama ni kweli wapo au yupo huyo mtu anayetuhumiwa ili tuwachukue na kuhapeleka sehemu ya usalama.

Tumekuja na Polisi Jamii hapa ili kama kweli lipo hili wahusika wasiguswe na mtu yeoyote wafikishwe sehemu na kama

kuna mengine taratibu zifuatwa baada ya hapo," alisema, lakini pia kwa pembeni kukiwa na sauti zililianika, "Watoe, watoe, watoe."

Baada ya mashauriano ya dakika tano hivyo, iliamriwa mlango ufunguliwe.

Wa kwanza kuingia alikuwa ni mjumbe wa nyumba kumi, ambaye alitumia dakika tano kuingia chumbani humo na akatoka.

Mwenyekiti wa Serikali za Mitaa akawa wa pili, naye akaingia peke yake, akatumia dakika nne na sekunde kadhaa, naye akatoka.

Wa mwisho kuingia alikuwa ni Polisi Jamii. Yeye akatumia kama dakika saba hivi.

Akatoka nje. Hakuwa peke yake. Mkononi alikuwa amemshika mwanaume mmoja mwenye umri unaokadirwa kufikia au kukaribia miaka 30 hivi, aliyevaa shati jeupe na suruali ya jeans nyeusi na viatu aina ya raba rangi ya bluu.

Ile kutoka tu, umati ulipiga kelele ambazo zilikuwa za aina tofauti. Wengine walikuwa wanashangilia na wengine kuzomea. Zote zilitoka kwa wakati mmoja na kusababisha kelele zisizokuwa na mpangilio.

Kwanza zilizuka burumai, Devota akita kwenda kumpiga mumewe, lakini alidhibitiwa na askari.

"Mama ndiyo huyu mumeo?" Aksauliza Mwenyekiti wa Serikali ya Mitaa Magomeni Mikumi.

"Ndiyo, na anatembea na binti wa

mama mwenye nyumba yangu, kuwadi ni mama yake mwenye."

"Mbona hamtoi huyo fisadi kiwembe mchukua waume za watu?" Akapiga kelele Tabia, mpangaji mwenzake Devota.

Na hilo ndilo kama lilikuwa swali la wengi, ambao walitaka msichana aliyekuwa naye mle nadhani naye atolewe, wote wapelekwe kituoni.

"Sisi tunaiwakilisha serikali, mle ndani yule binti ametuambia amechiwa chumba na rafiki yake ambaye amekwenda kwenye msiba wa mama yake mdogo."

Ndugu wananchi tunachofanya hapa ni kumchukua huyu bwana kwa usalama wake, tunampeleka sehemu ya usalama kwa sababu bado kuna watu wana hasira naye akiwemo mkwe.

Binti yeye siyo kama tumemuacha, ila kwa busara tumeona tumuachie aendelee kulinda chumba cha mwenzake, kwa sababu kama tukimchukua halafu kukatoka kitu chochote kibaya, ikiwemo wizi, ataingia kwenye matatizo wakati ana matatizo menge. Tumemuacha kwa muda, akirudi mwenzake tumemwambia aripoti kwanza kituoni, mengine yatafuata baadaye." Mwenyekiti wa Serikali za Mitaa alitoa ufanuzi.

SERENGETI GIRLS YAANZA KUJINOA KUIVAA ZAMBIA

Na Saada Akida

KIKOSI cha wachezaji 25 cha Timu ya Soka ya Taifa ya Wasichana wa umri chini ya miaka 17 (Serengeti Girls), kimeingia kambini leo jijini, Dar es Salaam kwa ajili ya kujindaa na mchezo wa kufuzu Fainali za Kombe la Dunia dhidi ya yosso wenzao kutoka Zambia.

Mechi ya kwanza kati ya Serengeti Girls dhidi ya Zambia itachezwa Februari 2, mwaka huu.

Akizungumza na Nipashe jana, Kocha Mkuu wa Serengeti Girls, Bakari Shime, alisema kikosi chake kinaanza maandalizi mapema kwa sababu wanahitaji kupata matokeo mazuri dhidi ya wapinzani wao kwa sababu anatarajia mechii hiyo itakuwa ngumu.

Shime alisema mechii hiyo pia itakuwa na ushindani mkubwa kutokana na ubora wa wapinzani wao lakini anaamini maan-

dalizi watakayofanya yatawaweka katika nafasi nzuri ya kufikia malengo ya kusonga mbele.

“Tunaingia kambini leo (jana), kwa ajili ya kujindaa vizuri kuwakibili Zambia, ninaimani tukijiandaa vizuri tutafanya vyema kwa sababu matarajio yangu ni kuona tunasongha mbele katika michuano hii muhimu,” alisema Shime.

Kocha huyo aliongeza programu yake ya awali ni kufanya mazoezi yatakayokuwa na mbini tofauti tofauti na pia kuchenza michezo ya kirafiki ambayo itapatikana kupitia maombi yaliyofanywa na viongozi wa Shirikisho la Mpira wa Miguu Tanzania (TFF).

„Baada ya mazoezi, pia katika programu yangu nimeomba kupata mechii za kirafiki ili kujiwaka imara zaidi, TFF imeshaanza kufanya kazi, tunaamini hakutakuwa na mchezo rahisi, ndio maana tutahitaji kuwa imara,“ Shime alisema.

Aliwataja wachezaji walioingia kambini jana ni pamoja na makipa ni Marian Shaban, Mwanaidi Maulid (Bunda Queens), Salome Saint (Geita Gold Queens) wakati mabeki ni Sarah Joel, Manka Richard (Fountain Gate Princess), Neema Damas (Baobab Queens), Edna Makamba (Oysterbay Queens), Ladia Maximilian (JKT Queens), Masika Mwakisua (Yanga Princess), Sarah Lucas na Kulwa Rockets wa Bunda Queens.

Viungo ni Winifred John (Yanga Princess), Ester Maseke, Melikia William, Semeni Juma (Bunda Queens), Naomi Charles, Sabina Alex, Asha Ramadhani (Geita Gold Queens) na Marry Siyame (Liga Academy- Hispania wakati washambulaji ni Jamila Rajabu, Yasinta Mitoga, Winifrida Gerald, Mwantima Mwarabu (Geita Gold Queens) na Jamila Celestine wa Bunda Queens.

Mashabiki wakifurahia wakati wa mechii ya Kombe la Mataifa Afrika (AFCON), kati ya Timu ya Taifa (Taifa Stars), dhidi ya Morocco iliyochewa Jumatano iliyopita. Mashabiki hao waliangalia mechii hiyo pamoja kupitia uzinduzi wa Kampeni ya Soka Live na betPawa. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

betPawa yanogesha AFCON Dar

Na Mwandishi Wetu

WAKATI Timu ya Soka ya Taifa (Taifa Stars), kesho itaikabili Zambia, Kampuni ya michezo ya kubahatisha ya betPawa imenogesha Fainali za Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON) yanayoendelea Ivory Coast kwa kumwaga zawadi mbalimbali kwa mashabiki.

Kampuni hiyo kwa sasa inaendesa kampeni “Soka Live na betPawa” ambapo mbali ya kuwakutanisha mashabiki

kuangalia mpira pamoja, hutoa zawadi mbalimbali kama jezi, mabegi, mipira, vikombe na chupa za maji.

Uzinduzi wa kampeni hiyo ulifanyika kwenye baa ya Kitambaa Cheupe, Dar es Salaam ambapo mashabiki walipata fursa ya kuangalia mubashara mechii kati ya Stars dhidi ya Morocco ambapo Tanzania ilifungwa mabao 3-0.

“Soka ni mchezo unaouunganisha furaha na hasa pale mashabiki wanapo-jumuuka pamoja. Hii ndio sababu tu-

lionia inafaa betPawa kwa kushirikiana na Startimes kuendesha kampeni hii ili kuwafanya mashabiki kuishangilia Taifa Stars wakiwa na ari moja,” alisema Meneja Masoko wa betPawa Tanzania, Borah Ndanyungu.

Alisema kampeni hiyo itaendelea kesho kwenye Ukumbi wa Juliana Pub, Mbizi wakati Stars itakapovaana na Zambia.

Zaidi ya mashabiki 300 walihudhuria hafla hiyo ambayo pia iliambatana burudani mbalimbali.

Mnali, Daniela pigo kwa Simba Queens

Na Saada Akida

MABEKI tegemeo wa Simba Queens, Diana Mnali na Daniela Ngoyi hawatakuwa sehemu ya kikosi kitakachoivaa Bunda Queens katika mechi ya Ligi Kuu ya Soka ya Wanawake itakayochewa keshokutwa kwenye Uwanja wa Karume, Musoma, imefahamika.

Taarifa kutoka Simba Queens zinasema mabeki hao wameachwa katika msafara ulioondoka Dar es Salaam kuelekea Bunda jana kutokana na majeraha ya goti yanayowakabili.

Akizungumza na Nipashe jana, Meneja wa timu hiyo, Selement Makanya alisema mabeki hao walikuwa katika mipango ya mechii hiyo lakini wameondolewa na watakuwa nje ya uwanja wa muda wa wiki mbili.

„Kikosi chetu kimeondokana leo (jana) na tumeenda (Bunda) mapema kwa ajili ya kuzoea mazingira, wachezaji wote wako vizuri na tunaenda Mara kwa ajili ya kutafuta alama tatu muhimu dhidi ya Bunda Queens, ikiwa ni sehemu ya mwendelezo wa kufanya vizuri katika ligi,“ alisema Makanya.

JKT kusajili vifaa, yawaza makubwa

Na Oliver Albert

WAKATI mabingwa wa kikapu Tanzania (NBL), JKT wataanza mazoezi keshokutwa ili kujindaa na Ligi ya Mkoa wa Da res Salaam (RBA), klabu hiyo imepanga kusajili wachezaji wenye viwango vya juu kwa ajili ya kufanya vizuri katika michuano ya kimataifa.

JKT imepania kufanya vizuri na kufuzu michuano ya Ligi ya Kikapu Afrika (BAL) ambayo wao ni wawakilishi wa Tanzania katika michuano hiyo.

Kocha wa JKT, Christian Jacob ‘Webber’ aliliambia Nipashe jana wanataka kusajili nyota wenye uzoefu na watakaowasaidia kufanya vizuri katika mashindano mbalimbali yanayowakabili msimu huu.

“Msimu uliopita tulikosa ubingwa wa RBA kwa sababu hatukuwa na mzunguko mzuri wa wachezaji tofauti na wenzetu (Dar City). Tulikuwa hatuna wigo mpanga katika bechi letu, wenzetu kila mchezaji aliyekuwa anaingia alikuwa na nguvu ile ile tofauti na sisi,“ alisema Webber.

Aliongeza anafahamu michuano ya kimataifa ni migumu na wamejifunza kutokana na makosa huku akiamini siku moja Tanzania itatwaa ubingwa wa mashindano ya Ligi ya Afrika.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

MAGUIRE, LINDELOF SOKONI

MANCHESTER United inafikiria kurekebisha safu yao ya ulinzi katika msimu wa joto jambo ambalo linaweza kumaanisha beki wa kati Harry Maguire mwenye umri wa miaka 30, na mlinzi wa Sweden, Victor Lindelof (29) kuondoka ikiwa ofa muhimu zitatolewa kwa ajili yao. (ESPN)

ANDRE ANUKIA FULHAM

KLABU ya Fulham imewasilisha ombi la pauni milioni 30 pamoja na nyongeza ya pauni milioni tano kwa ajili ya kiungo wa Fluminense, Andre mwenye umri wa miaka 22, huku wakiwa tayari wamekubalilana na mchezaji huyo wa kimataifa wa Brazil. (Ben Jacobs)

GYOKERES ATAJWA CHELSEA

KOCHA wa Sporting Lisbon, Ruben Amorim, amesema Chelsea italazimika kuanzisha kipengele cha kutolewa cha euro milioni 100 kwa mshambuliaji wa Sweden, Viktor Gyokeres, ikiwa wanataka kumsajili mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 25. (Goal)

PHILLIPS SAFI WEST HAM

WEST Ham ni moja ya klubu zinazovutiva na kiungo wa kati wa Manchester City, Kalvin Phillips na wagonga nyundo hao wapo katika nafasi nzuri ya kushinda katika kinyang'anyiro cha kumsajili mchezaji huyo wa kimataifa wa England mwenye umri wa miaka 28. (Standard)

PORRO KUREJEA CITY

MANCHESTER City imeonyesha nia kubwa ya kumrejesha beki wa kulia wa Tottenham Hotspur na Hispania, Pedro Porro, mwenye umri wa miaka 24 na kiungo wa kati wa Aston Villa na Brazil, Douglas Luiz (25), katika klubu hiyo kwa mikataba ambayo inaweza kuwagharimu pauni milioni 200. (Football Insider)

DANJUMA ANUKIA UFARANS

KLABU ya Lyon ya Ufaransa inajaribu kumsajili winaga wa Uholanzi, Arnaut Danjuma, mwenye umri wa miaka 26, ambaye alijunga na Everton kwa mkopo wa msimu mzima kutoka Villarreal msimu uliopita wa joto. (Liverpool Echo)

BENZEMA SAFARI IMEIVA

MSHAMBULIAJI WA Ufaransa, Karim Benzema, yuko tayari kuihama klubu ya Saudi Pro League ya Al-Ittihad, lakini mshahara wa mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 36 unaweza kuwa kikwazo kwa uwezekano wowote wa kuhamia Arsenal au Chelsea. (Standard)

ROGERS ATAKIWA VILLA

KLABU ya Aston Villa imeanzisha ombi la kumnumua winga wa Middlesbrough, Morgan Rogers, mwenye umri wa miaka 21, huku kocha Unai Emery akimatka mchezaji huyo ambaye ameiwakilishi England katika ngazi ya vijana. (Independent)

MADDISON KUREJEA DIMBANI

NYOTA wa Tottenham Hotspur, James Maddison, mwenye umri wa miaka 27, analenga kurejea kutoka kwenye jeraha la goti kwa timu yake katika mchezo wa raundi ya nne ya Kombe la FA dhidi ya Manchester City utakaochezwa Januari 26, mwaka huu. (Telegraph)

RODON ATAKIWA LEEDS

KLABU ya Leeds United inafanya kazi mkataba wa kudumu kumsajili mlinzi aliyeo kwa mkopo Tottenham Hotspur, Joe Rodon, mwenye umri wa miaka 26, ambaye thamani yake ni zaidi ya pauni milioni 15. (Football Insider)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

OSIMHEN: ILIKUWA LAZIMA TUWAFUNGE IVORY COAST

● ● ● Akiri wenyeji waliingia na nguvu kubwa huku akiweka...

ABIDJAN, Ivory Coast

MSHAMBULIAJI wa Nigeria, Victor Osimhen, amesema ushindi wa bao 1-0 walioupata dhidi ya wenyeji Ivory Coast katika michuano inayoendelea ya Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON), ulikuwa ni mzuri na wa lazima kwa Super Eagles hao.

Osimhen ambaye alitajwa mchezaji bora wa mechii hiyo alishiriki furaha yake wakati wa mkutano na waandishi wa habari baada ya mechii, akisisitiza umuhimu wa ushindi wa mchezo huo.

Baada ya matokeo ya sare ya 1-1 katika mechii yao ya ufunguzi dhidi ya Equatorial Guinea, Nigeria ilionyesha uthabiti na dhamira, na kupata ushindi muhimu dhidi ya

Ivory Coast

Wakati muhimu ulifika dakika ya 55 wakati Osimhen alipofanyiwa madhambi na kuzawadiwa penalti, iliypigwa kwa ustadi na William Troost-Ekong na kupata bao hilo pekee katika mchezo huo.

Katika mkutano na waandishi wa habari baada ya mechii, mshambuliasi mahiri wa Napoli, Osimhen alionyesha wazi furaha yake, akisema, „Ni ushindi mzuri; tulijua tungekutana na timu yenye nguvu ya Ivory Coast.“

Akikubali ukubwa wa changamoto iliyoletwa na Ivory Coast, Osimhen aliongeza, „Mechii hii ili-kuwa mtihani mkubwa kwetu, na tunafuraha kushinda.“

Akiwa na uhakika wa mbinu thabiti katika mechii zijazo, Osimhen alisitisiza mtazamo sawa na

walioonyesha dhidi ya Ivory Coast maarufu kama Tembo.

„Katika mechii ya kwanza, tulipata nafasi nyingi ambazo hatukuzitumia. Leo (juzi) haikuwa tofauti; tulidumisha fikra zile zile, na tunatumaini ushindi huu utaleta furaha kwa kila mtu. Tutabeba mawazo haya katika kipindi kilichobakia,“ aliahidi.

Nigeria sasa inaelekeza mawazo yao kwenye mechii ijayo dhidi ya Guinea-Bissau itakaochezwa kes-hokutwa kwenye Uwanja wa Félix Houphouët Boigny mjini hapa.

Osimhen alisitisiza kutomdhara-ru mpinzani wao, akisema, „Tunalenga kufanya vyema dhidi ya Guinea-Bissau. Bila shaka watakaribia mchezo huo kwa ari, na hatut-adharau timu yoyote, kwa kuzinga-tia kile walichokifanya ili kufuzu.“

KUDUS ALIA UZEMBE GHANA

ABIDJAN, Ivory Coast

KIUNGO mshambuliaji wa Ghana, Mohammed Kudus, anahisi Ghana ilistahili zaidi baada ya kuonzoza mara mbili katika sare ya 2-2 dhidi ya Misri katika mchezo wao wa pili wa michuano ya Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON), uliochezwa mjini Abidjan juzi usiku.

Kudus aliwaweka Ghana mbele mara mbili, lakini Misri walisawazisha na mchezo huo kumalizika kwa kugawana pointi.

"Nimefurahi kurejea. Nilijitahidi sana kurejea kileleni na kuisaidia timu yangu, taifa langu. Ni muhimu kwangu kuwa hapa," alisema mshambuliaji huyo baada ya mchezo huo.

Licha ya mabao mawili kutoka kwa Kudus, Ghana ilinyakua pointi moja pekee kutokana na sare hiyi na nyota huyo wa West Ham hakuficha kufadhaika kwake.

"Ni hisia mchanganyiko. Kama mshambuliaji, unataka mabao yako yawe na mchango kwenye matokeo.

"Tulifanya makosa ya kizembe. Sasa itabidi turudi kazini, tushinde mechii inayofuata kisha tuone kitakachotokea," alisema Kudus.

"Hatujatoka. Lengo linabaki pale pale, ambalo ni kulibeba kombe."

Ghana bado hawajakata tamaa

ABIDJAN, Ivory Coast

KOCHA Mkuu wa Ghana maarufu kama Black Stars, Chris Hughton, ameellezea kusikitishwa kwake kufuatia sare ya 2-2 na Misri katika mchezo wa raundi ya pili ya makundi ya Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON).

Ghana iliongoza mara mbili na kuiwezesha Misri kuchukua pointi moja kwenye mchezo huo na licha ya matokeo ya kukatisha tamaa, Hughton bado naimani na kikosi chake.

"Tutaendelea kupambana. Ni kweli kwa sasa kuna kuchanganyikiwa uamuzi wa kumtoa.

sana kwenye chumba cha kubadilishia nguo.

"Timu yetu ilistahili zaidi, lakini mpira wa miguu uko hivyo. Inakatisha tamaa. Katika utendaji kama huo, bila shaka tungeshinda. Makosa mawili yalitugharimu. Hatukuchukua nafasi hii kuchukua pointi tatu," alisema.

Osmane aliyeingia kipindi cha pili alitolewa tena nafasi yake ikachukuliwa na Joseph Paintsil.

Hughton alieleza makosa ya winga huyo yaliikuwa yanatia wasiwasi na alilazimika kuchukua uamuzi wa kumtoa.

"Kwanza, ningependa kusema tunampenda Osmane. Hata hivyo, ilibidi nimtoe nje kwa sababu makosa yake yalikuwa yameanza kuathiri utendaji kazi wake," alieleza.

Akili ya Hughton sasa iko kwa Msunduzi, mpinzani mwingine wa Black Stars.

"Hakuna tena timu ndogo barani Afrika. Tunajiandaa kwa mechii ngumu dhidi yao.

"Mahesabu tayari yameshafanya, tunahitaji ushindi ili kutekeleza ndoto yetu na najua tunaiweza," alisema.

Wachezaji walionyesha dhamira-Kocha wa Misri

ABIDJAN, Ivory Coast

BADO hakuna ushindi wowote kwa Misri katika Kombe la Mataifa ya Afrika, lakini hilo halione kumsumbuu kocha mkuu wa kikosi hicho, Rui Vitoria.

Kocha huyo alikuwa akizungumza baada ya timu yake kutoka nyuma mara mbili na kupata sare ya 2-2 dhidi ya Ghana siku ya Alhamisi.

"Nina imani kamili na timu yangu, nimeona wanaume jioni hii (juzi) amba walipigana hadi mwisho na tukapata sare.

"Tulionyesha sifa nzuri jioni hii (juzi) dhidi ya Ghana iliyokuwa bora. Wachezaji walitekeleza maagizo yangu kikamilifu. Kulikuwa na nafasi ya kushinda mechii hiyo," alisema Vitoria.

Hata hivyo, kocha huyo raia wa Ureno hakukwepa swali kuhusu jeraha la nahodha wake, Mohamed Salah, ambaye alitolewa dakika za mwisho za kipindi cha kwanza kutokana na kushukiwa kuwa na jeraha la misuli ya paja.

"Kwa sasa, siwezi kusema juu ya uzito wa jeraha lake. Kwa kweli, tuna wasiwasi na tunatumaini sio mbaya sana.

"Tatalazimika kuweka hali sawa ya akili kwa mechii ijayo dhidi ya Cape Verde," alisema kocha huyo.

HABARI MICHEZO

SERIKALI YAKABIDHI 106M/- KWA NYOTA KARUME BOYS

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

WACHEZAJI wa Timu ya Soka ya Taifa ya Vijana wa umri chini ya miaka 15 ya Zanzibar (Karume Boys), wamekabidhi Sh. milioni 106.7 ikiwa ni motisha kutohana na kutwaa ubingwa wa mashindano ya Afrika Mashariki na Kati (CECAFA U-15), yaliyofanyika Novemba, mwaka jana nchini Uganda.

Wizara ya Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo ya Zanzibar imekabidhi fedha hizo kutohana na ahadi zilizotolewa na wadau mbalimbali kutohana na mafanikio ya Karume Boys katika michuano hiyo.

Akizungumza jana, Katibu Mkuu wa Wizara ya Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo, Fatma Hamad Rajab, alisema timu hiyo ilikuwa na wachezaji 35 na kila

moja atapewa sh. milioni 2.9.

Alisema amefarajika kuona wachezaji hao vijana wamejitokeza na wazazi wao na kushuhudia fedha hizo zilizotolewa na wadau zimekwenda kwa walengwa kama iliyokusudiwa na itaongeza chachu ya kufanya vyema katika mashindano menge.

Waziri huyo aliwashukuru viongozi waliojitelea katika hafla hiyo na kusema uamuzi huo utaendelea kuwapa nguvu vijana na kuimarishe sekta ya michezo. Mmoja wa wazee waliohudhuria hafla hiyo, Masoud Shaaban Kombo, amewapongeza viongozi na wadau kwa kuichangia timu hiyo na kuwataka kundelea kuwchangia vijana ili kuzidisha hamasa.

„Tunaendelea kuwashukuru wadau

wote waliojiteza kuchangia na kutoa zawadi kwa wachezaji wetu wa timu hii ya taifa, michango yao imesaidia kutoa hamasa kwa wachezaji na hata wadau wa soka kwa ujumla hamasa ambao kila kijana angepera kujituma na kufanya vizuri katika soka,“ alisema Masoud.

Aliongeza mchakato wa kugawa fedha hizo umefanyika vizuri na kuwaomba kudumisha ushirikiano ili vijana wapate zaidi fursa ya kucheza soka na kujipusha na vitendo viovu.

Adam Masoud Shaban, akizungumza kwa niaba ya wachezaji wenzake alisema wamepata faraja kutohana na hatua iliyochukuliwa na amewaomba wadau kundelea kuinga mkono timu hiyo, ili ifani-kiwe katika mashindano mengine ambayo Zanzibar itashiriki.

Kramo 'OUT' Simba, Yanga moto ule ule

INATOKA UK. 24

kuhusu wachezaji wa kigeni tayari wameshaanza kuwasili, hadi siku hiyo wote watakuwa wamefika na wako tayari kuanza kazi,” alisema Ahmed.

Mshambulaij wa Yanga, Clement Mzize, alisema amekumbuka shangwe za mashabiki wao kufuatia kupata ushindi katika mechi za Ligi Kuu Tanzania Bara na michuano ya kimataifa ya Ligi ya Mabingwa Afrika.

„Wananchi, wanachama na mashabiki wa Yanga, wana hamu ya katuona tukicheza na kupambana uwanjani, „wametumiss na tumewamiss’ sana, tulikuwa nao pamoja, tuliwapa furaha na kushangilia kwa pamoja, naamini tutakuja kivingine tena, yale yamepita, tutakuja mara mbili zaidi ya mwanzo,“ aliahidi Mzize.

Naye Maxi Nzengeli alisema ni furaha kuona mashabiki wanafasiri kifua tatu na wao kama wachezaji watapambana kuhakikisha wanapata ushindi ili kuwapa amani.

„Tumewamisi’ mashabiki wetu, wao hutufuata popote tuendapo, wanatushangilia kwa nguvu zote na kutupa morali, furaha na kujituma kuijambanii nembo ya klabu, leo hii hatuwaoni kwa sababu mechi zimesimama, na sisi tulipata mapumziko kidogo, nina imani tutakutana tena na tutakuwa na wakati mzuri kwa mara nyingine,“ alisema kiungo mshambulaij, Nzengeli.

Meneja wa Wateja Maalum wa Kampuni ya Tigo, Mary Rutta (Kushoto) akizungumza na waandishi wa habari jana wakati akitangaza washindi wa droo ya nane ya promosheni ya magifti dabodabo, kulia ni mmoja wa washindi hao, Farida Kyembile. **PICHA: MPIGA PICHA WETU**

Promosheni Magift Dabo bado wiki 3

Na Mwandishi Wetu

WAKATI promosheni ya magifti dabodabo ikiwa imebakisha wiki tatu kumkamlika, kampuni ya tigo imewataka wateja wake kuendelea kushiriki ili kumpata nafasi ya kushinda zawadi mbalimbali ikiwamo zawadi kubwa ya magari mapya na fedha Sh. milioni 30.

Akizungumza jijini, Dar es Salaam jana, wakati wa kutangaza washindi wa wiki ya nane wa promosheni hiyo, Menaja wa Wateja Maalum wa Tigo, Mary Rutta, alisema kwa sasa wanaelekea ukingoni hivyo anawataka wateja kuchangamka fursa ya

kushinda zawadi mbalimbali.

„Bado zawadi zipo na zietaendelea kutolewa kama tulivytangaza, kuna zawadi kubwa za magari mapya mawili na fedha Sh. milioni 30, hizi zitatolewa kwenye droo ya mwisho, wateja wetu waendelee kucheza,“ alisema Mary.

Aliongeza kwa wiki hii ya nne, washindi mbalimbali wamepatikana na tayari wameanza kuwakabidhi zawadi zao. „Leo (jana), hapa tunawakilishi wa washindi wetu wa wiki ya nane, tuna washindi wa sh. milioni moja, Sh. milioni tano na vifaa nya umeme nya majumbani, wote hawa watacabidhiwa kupata zawadi hiyo.

zao,“ Mary alisema.

Mmoja wa washindi, Mohamed Salum kutoa Mwananyamala jijini ameishukuru kampuni hiyo kwa kuendesha promosheni inayowafaidisha wateja wao.

„Nilipigwi simu Jumanne kupewa taarifa hii ya ushindi, kwa kweli nashukuru sana na leo (jana), nimekabidhiwa zawadi yangu ya sh. milioni moja,“ alisema Salum.

Aliongeza fedha hizo alizopata zitamisaidia katika kuendeleza shughuli zake na kuweka wazi wakati anapewa taarifa za ushindi alikuwa anampeleka mtoto wake shule na jana ndipo akabidhitisha kupata zawadi hiyo.

Taifa Stars yatakiwa kuiheshimu Zambia

INATOKA UK. 24

dimbani ikiwa na mipango ya kujilinda na kwa kufanya hivyo, itapoteza mcheko huo na kuondoa matumaini ya kusongea mbele katika michuano hiyo.

„Nafikiri kwanza tunatakiwa kucheza kama timu zilizofuzu AFCON, kwa maana tulivyocheza mechili yopita dhidi ya Morocco ni kama vile ndio tunawania kufuzu wakati kumbe tayari tuko katika finali. Sasa unapancheza AFCON unahitaji matokeo na ulinzi, hivyo mechili ijayo tuchaze kwa nidhamu ya ulinzi lakini washambulaji pia wawe makini.

Tuwaqhasi wapinzani kuliko kuwaacha wacheze. Tukiwaqhasi sana kwa lengo la kuwanyanganya mipira watafanya makosa na tutawahukumu kuitia makosa yao,“ Badru alisema.

Kocha huyo aliongeza uamuzi wa kucheza kwa mfumo wa kuzuia ulipaswa kufanya katika mechili za kufuzu lakini kwa sasa lazima timu ionyeshe wao ni bora na ndio maana wapo kwenye michuano hiyo.

„Lazima tujue sisi tayari tumeshukawa bora Afrika ndio maana ni tupo AFCON na kuzizidi nchi nyingine, lazima tuonyeshe ubora wetu lakini tusiache kumheshimu mpinzani.

Tusiingie uwanjani kwa hofu kama iliyokuwa katika mechili ya mwanzo na kukaa sana nyuma, ulitugharimu, huwezi kukaa nyuma na kuzuia kwa timu nyenye maprofeshno’ wengi wazuri, lazima watakuadhibu tu.

Mechili dhidi ya Morocco tulikukubali sisi ni wadogo na kuwaachia wakubwa wacheze, sasa ukimwacha mkubwaacheze lazima atakuadhibu lakini ukimpiga presha lazima atafanya makosa na itakupa wewe nafasi ya kumwadhibu,“ aliongeza Badru.

Mkenya Francis Baraza, Kocha Mkuu wa Dodoma Jiji, alisema bado Stars ina nafasi ya kushinda mechili ya Zambia na kikubwa waondoe hofu lakini wacheze kwa nidhamu.

Baraza alisema „plani” ya mwalimu (Adel Amrouche) katika mechili iliopita ilikuwa nzuri ila tatizo mabeki na viungo hawakuisogezhi timu mbele hivyo kuwaacha nafasi kubwa kati yao na washambulaji.

„Walikuwa wanacheza nyuma sana katika eneo lao na kuwapa nafasi wapinzani kuwashambulia, hivyo wanatakiwa kubadilika katika mechili dhidi ya Zambia. Waondoe woga lakini wanatakiwa kuwa waangalifu kwa sababu Zambia nao wana pointi moja, mechili lazima iwe ngumu.

Lakini Kocha wa Stars nafikiri ana-paswa kumwanzisha Samata (Mbwa-na), Msuva (Simon) na Feitoto (Feisal Salum), kwa pamoja ili kuleta presha kwa wapinzani, naamini hiyo mechili wakiweka presha kubwa katika kushambulija watashinda,“ alisema Baraza.

Morocco yenye pointi tatu ndio vinara wa Kundi F wakifatiwa na DRC na Zambia zenye pointi moja kila mmoja huku Stars ikiburuza mkia.

Jumamosi Januari 20, 2024

Nipashe

Osimhen: Ilikuwa lazima tuwafunge Ivory Coast

UKURASA 21

Waziri wa Utamaduni, Sanaa na Michezo, Dk. Damas Ndumbaro (kushoto), aikagua Uwanja wa Laurent Pokou ulioko San Pedro, Ivory Coast ili kujifunza maandalizi yaliyofanywa na wenyeji wa Fainali za Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON 2023), yanayoendelea nchini humo. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

TAIFA STARS YATAKIWA KUWAHESHIMU ZAMBIA

●●● Pia yakumbushwa kucheza kwa nidhamu na kuondoa hofu ili...

Na Oliver Albert

KATIKA kuhakikisha wanapata matokeo chanya, nyota wa Timu ya Soka ya Taifa (Taifa Stars), wametakiwa kucheza ,kikubwa' na kutokuwa na hofu ya aina yoyote kuelekea mechi yao ya pili ya Fainali ya Kombe la Mataifa Afrika (AFCON), dhidi ya Zambia itakayofanyika kesho.

Stars iliyoko Kundi F, ilianza fainali hizo kwa kichapa cha mabao 3-0 kutoka kwa Morocco na itamaliza hatua ya makundi kwa kuwakabili Jamhuri ya Kidemokrasi ya Congo (DRC), Januari 24, mwaka huu.

Taifa Stars pia wametakiwa kumheshimu na kujilinda kwa nidhamu dhidi ya mpinzani wao Zambia maarufu Chipolopolo na vile vile kutumia vyema nafasi watakazotengeneza ili kupata ushindi katika mchezo huo na ujao dhidi ya DRC.

Akizungumza na Nipashe jana, Kocha na mchezaji wa zamani wa timu hiyo, Boniface Mkwasa ,Master', alisema Stars inatakiwa kubadilika kiuchezaji katika mchezo huo kwa sababu wanafanana vi-

wango dhidi ya Zambia.

„Mechi iliyopita dhidi ya Morocco ili-kuwa ngumu kwa sababu lazima tukubali tulikutana timu yenye ubora wa viwango tofauti kabisa.

Wachezaji wa Stars hawakuwa waki-fanya mashambulizi bali walizua sana na kufanya wawe na idadi kubwa nyuma kwenye goli lao, sasa wakati mwininge in-apelekea kufanya makosa mengi na hata kumzuia kipa asione mpira kwa urahisi,“ alisema Mkwasa na kuongeza;

„Mechi ijayo wanatakiwa kubadilika kiuchezaji kwa sababu Zambia tunafanana nao viwango, lakini wawe makini katika kuzuia, kukuba na kutotumia nguvu kubwa kipindi kimoja, bali wawe bora kila kipindi. Pia waache kukaa nyuma sana kulinda goli, bali waongeze idadi kubwa ya watu mbele ili wafanye mashambulizi sana timu ipate mabao, na wasishau kuongeza utulivu katika upigaji wa pasi,“ alisema Mkwasa.

Naye Kocha mzoefu, Kennedy Mwais-abula ,Mzazi' alisema ni lazima wachezaji wa Stars wamheshimu mpinzani wao kama wanahitaji kuvuna pointi katika

mchezo huo wa kesho.

„Ukiangalia mechii dhidi ya Morocco, Stars walianza kwa kasi ya kushambulia na wapinzani wakawa kama wanatuchora tu, lakini baadaye mambo yakab-adilika kwa sababu walishatusoma. Sasa hiyo ni kwa sababu hawakumheshimu Morocco, inatakiwa kumsoma kwanza mpinzani wako yuko vipi, ndio maana wale karibu timu nzima ni ,maprofesheno', wanacheza Ulaya.

Hivyo wanajua nini wanafanya na walitumia makosa yetu kutuadhibu. Mechii ijayo na Zambia, Stars wanatakiwa kuwa makini hasa katika ulinzi, wapinzani sio wakali sana kama iliyivo DRC, wakicheza kwa nidhamu, bila hofu tunawamu kabisa na tunaweza kuwafunga,“ alisema Mwaisabula.

Mohammed Badru, Kocha wa timu za vijana Azam, aliliambia gazeti hili Stars wanatakiwa kucheza ,kikubwa' katika michuano hiyo ya AFCON na uwezo wa kushinda wanao.

Badru alisema kamwe Stars isishuke

INAENDELEA UK. 23

Kramo ,OUT' Simba, Yanga moto ule ule

Saada Akida na Adam Fungamwango

WAKATI jina la kiungo wa Simba, Au-bin Kramo, likiondolewa katika orodha ya wachezaji ambao wataitumikia timu hiyo katika mzunguko wa pili wa Ligii Kuu Tanzania Bara, nyota wa Yanga wamesema ,wamemiss' shangwe kutoka kwa mashabiki wao.

Taarifa zilizopatikana kutoka ndani ya Simba zinasema uamuzi huo ume-tokana na kiungo huyo kutakiwa kufanyiwa matibabu zaidi na atafanya program maalumu ya mazoezi chini ya uangalizi wa madaktari huku akirajiwa kurejea uwanjani kuanzia Mei, mwaka huu.

Chanzo hicho kilisema kufuatia hali hiyo, mabosi wa Simba wameamua nafasi ya kiungo huyo itachukuliwa na Freddy Michael ambaye ni mmoja wa wachezaji wapya waliosajiliwa kipindi cha diri-sha dogo.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa Simba, Imani Kajula, alisema wamefanya ma-boresho ya kikosi kulingana na map-endekelo ya benchi la ufundi lakini suala la Kramo bado yupo katika uangalizi wa madaktari ili awe fiti kwa asilimia 100.

Kajua alisema endapo kutakuwa na taarifa rasmi kuhusiana na nyota huyo itawekwa wazi lakini kwa sasa anaendelea kujifua ili kuijimarisha.

“Tumefanya usajili kulingana na mahitaji ya kocha wetu, tumesajili wachezaji ambao wametakiwa ili kuijimarisha kikosi cha timu yetu, hakuna mchezaji wa kigeni aliyezidi,” alisema Kajula.

Naye Meneja wa Idara ya Habari na Mawasiliano Simba, Ahmed Ally, alisema baada ya kutoka visiwani Zanzibar katika mashindano ya Kombe la Map-induzi wachezaji walipewa mapumziko ya siku 10 na watarejea mazoezini ifikapo Januari 25, mwaka huu.

“Mashine zote mpya zitakuwepo na

INAENDELEA UK. 23

9 770856 541002 >

